

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

7

AI BIRUIT, GALILEI!

DIN EXPOZIȚIA TONITZA

Cadran internațional

Anul XIII nr. 7 (455) — 15 februarie 1964

Prezențe
rominesti

peste
hotare

LA PARIS ȘI RENNES

La rugămintea redacției noastre, tovarășul acad. prof. Miltiade Filipescu, prorectorul Universității București — care a vizitat recent Franța — ne-a vorbit despre activitatea pe care a desfășurat-o cu acest prilej:

Am fost la Paris și Rennes — în cadrul acordului cultural încheiat între Franța și R.P. Română. Am ținut mai multe conferințe și lecții, am făcut comunicări și am participat la foarte interesante discuții științifice.

La Universitatea din Rennes, de pildă, am ținut o prelegere în fața studenților din ultimii ani ai Institutului de geologie și, la cererea lor, le-am vorbit despre cercetările mele în domeniul sedimentologiei. La discuțiile care au urmat, au luat cuvântul atât studenți cît și cadre didactice. Tot la Rennes am ținut o conferință cu tema „Opera științifică a prof. L. Cayeux și influența ei în România”. Aci, au asistat personalul didactic în frunte cu decanul Facultății de științe, cercetători din domeniul geologiei de la Universitate și de la Școala superioară de horticultură din Rennes și numeroși studenți.

Dar cea mai mare parte a activității mele s-a desfășurat la Paris. La Laboratorul de micropaleontologie de pe lângă Universitatea din capitala Franței, în fața a peste o sută de auditori, între care profesori de specialitate de la Sorbona, cercetători din diferite instituții științifice din Paris și numeroși studenți, am vorbit despre: „Microorganisme fosile din formațiuni mezozoice și terțiare din România”. M-a bucurat apoi vizita făcută la Societatea geologică din Franța — al cărei membru sînt de peste 30 de ani — unde am prezentat o comunicare pe tema: „Geologia Carpaților Orientali”, iar la Institutul francez de petrol și la Centrul geologic de la Orsay am prezentat „Harta structurală a Carpaților Orientali și a legăturilor acestui sector cu Carpații Nordici”, pe marginea căreia am purtat discuții fructuoase privind concepțiile mele științifice în legătură cu structura geologică a Carpaților Orientali, expuse în această hartă.

Vizita mea în Franța — continuă academiicianul Miltiade Filipescu relatarea sa — mi-a prilejuit numeroase și utile luări de contact cu personalități și instituții științifice din Paris, dintre care voi aminti doar Laboratoarele de științe biologice ale Universității pariziene, precum și Laboratoarele de geologie din centrul Orsay. Mi-a plăcut deosebit Laboratorul de micropaleontologie al Muzeului de istorie naturală, unde am putut vedea o excelentă organizare și o producție științifică de mare valoare.

Deosebit de interesante și utile au fost vizitele pe care le-am făcut la Institutul francez de petrol, unde cercetările privind geologia și geochimia petrolului precum și cercetările asupra explorării, exploatării și valorificării lui se fac la un înalt nivel științific.

În cadrul acestor vizite am făcut interesante schimburi de păreri științifice și de lucrări cu cercetători francezi, informându-i asupra preocupărilor cercetătorilor din țara noastră în domeniul geologiei și geografiei.

Nu pot încheia această foarte succintă rela-tare fără a aminti de cuvintele profesorului J. Cuvillier, directorul Laboratorului de micropaleontologie din Paris care, prezentîndu-mă auditoriului și mulțumindu-mi pentru conferința ținută, a vorbit cu multă căldură despre prestigiul de care se bucură în Franța activitatea științifică geologică din R.P. Română și școala geologică ai cărei reprezentanți de frunte au fost profesorul L. Mrazec și acad. Gh. Macovei.

Cele șase motoare electrice ale locomotivei sînt capabile să dez-volve împreună 2.100 c.p. Cu o singură condiție: dispozitivele și mecanismele instalațiilor de forță să funcționeze ireproșabil. De aceea verificarea lor periodică e încredințată unor oameni cu o înaltă pregătire tehnică de specialitate. Iată, în fotografie, pe trei dintre aceștia: maestrul livlu Drăgoi și electricienii Ion Moțu și Carol Copl.

COPERTA NOASTRĂ

Actrița Valeria
GAGIALOV de la
Teatrul Național
„I.L. Caragiale”.
În această stagiune
actrița s-a remer-
cet la rolul titular
din piesa „Nora”
de Ibsen.

Pînă și în cele mai întunecoase unghere ale mașinii trebuie să pătrundă privirea atentă a celui ce execută verificarea ei. În fotografie: electricienii Ladislau Covaci și Octavian Moraru.

CEFERIȘTI

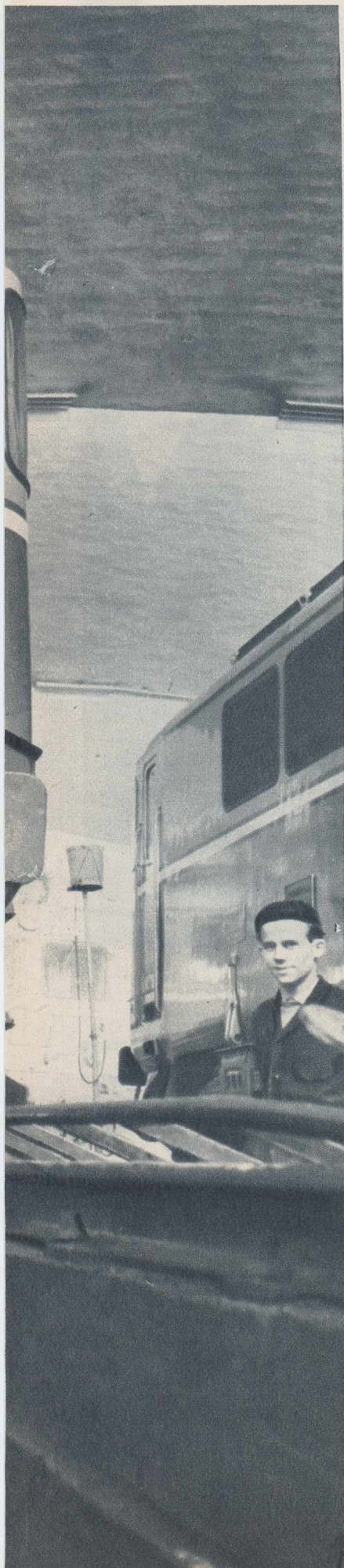
1964

Ora plecării și ora sosirii... Funcționarea uriașului și complexului mecanism al circulației feroviare se întemeiază pe aceste două coordonate elementare înscrise în legea de bază a căii ferate, numită orarul de mers al trenurilor. Sute de garnituri se formează zilnic în triaje. Intră și ies din gări. Intretaie păienjeniișul de linii, făcînd să vibreze pîrghiile de oțel ale macazurilor. Pentru fiecare din ele o locomotivă a ieșit din depou chiar în secunda prevăzută pe grafic. Pentru fiecare din ele există o secundă în care va trebui să ajungă undeva, cu o punctualitate măsurată pe cadranele celor mai exacte cronometre. De această precizie matematică cu care se desfășoară circulația feroviară răspund sute și mii de oameni și în primul rînd muncitorii din depourile de locomotive ce pregătesc pentru cursă materialul circulant.

Plecări și sosiri, separate între ele prin minutele necesare alimentării cu combustibil sau prin orele și zecile de ore ale reviziilor și reparațiilor curente, iată ce marchează scurgerea timpului într-un depou de locomotive.

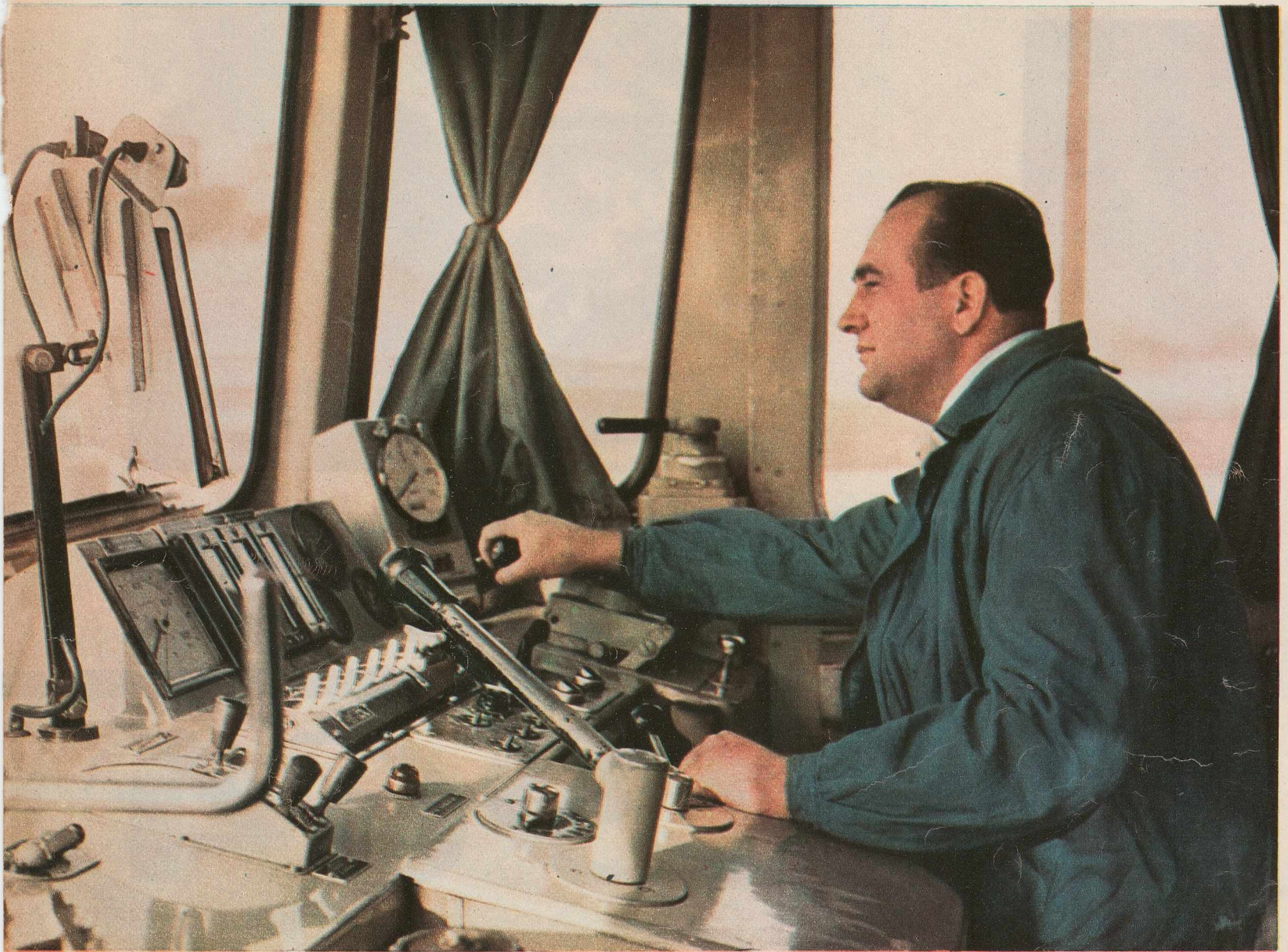
Poposind în depoul Timiș-Triaș, fotoreporterul nostru a înregistrat pe peliculă cîteva momente din activitatea ceferiștilor de astăzi, care îndeplinesc importanta muncă de întreținere și exploatare a locomotivelor diesel-electrice.

N. RĂDULESCU
Fotografii de Traian PROSAN

CEFERISTI

1964

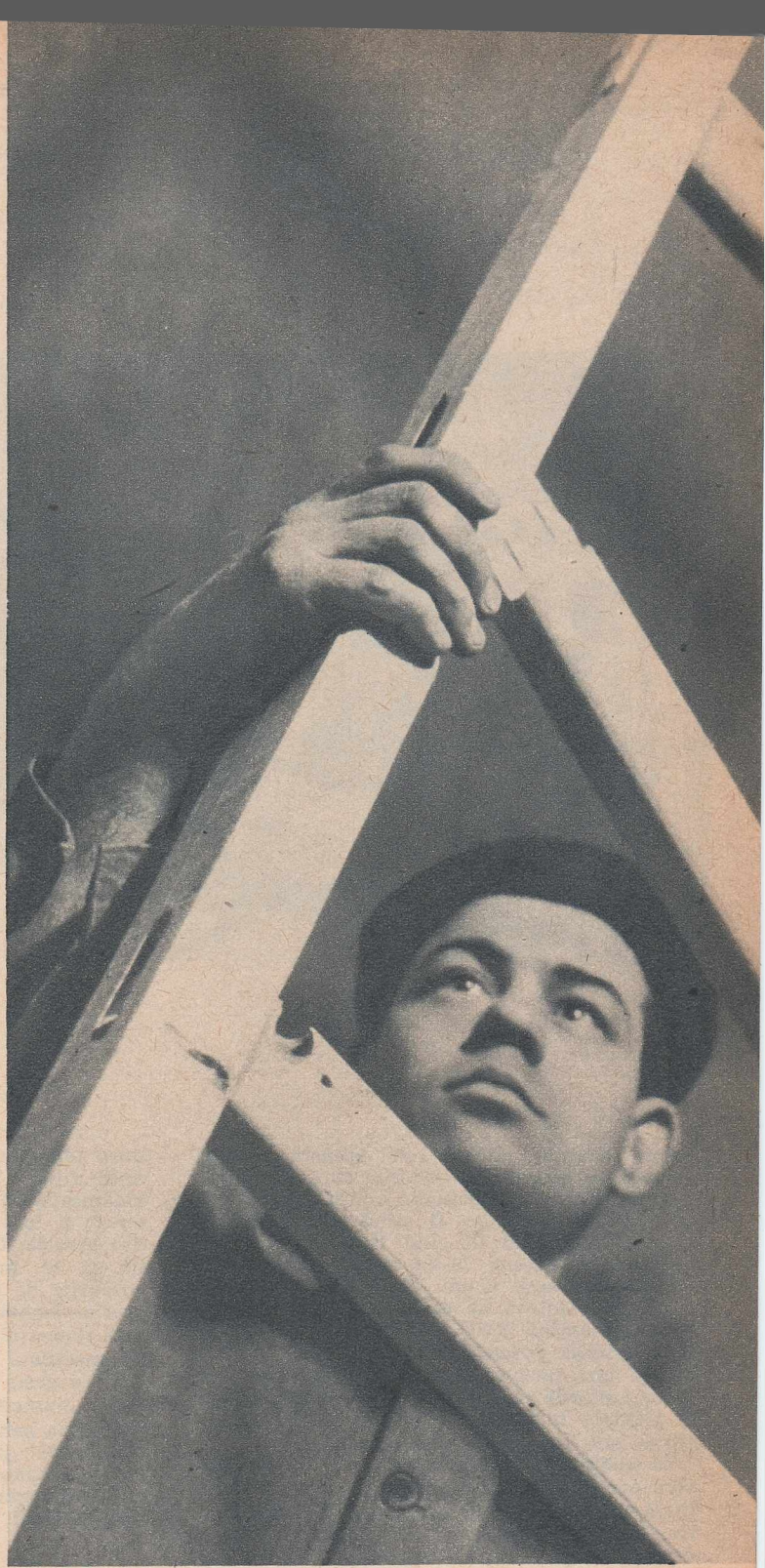

Ora plecării. Mecanicul Gheorghe Mărgineanu a făcut contactul de pornire. În câteva clipe locomotiva va părăsi depoul, îndreptându-se spre ținta prevăzută pe grafic.

Schimbarea personalului de pe locomotivă se face totdeauna la o oră precisă.

Teatrul—pasiune comună a balerinei Lăcrămioara Stan, a muncitorului Vasile Jolea și a încă citorva sute de studenți ai Universității populare.

„Carte mică, carte ieftină, cartea intelectualului român“.

Nu știu ce negustor de cărți (el își zicea editor) își însoțea, acum vreun sfert de veac, cărțile cu această subliniere pe prima pagină. Ingîmfarea, prostia sau interesul comercial nu-i îngăduise negustorului să priceapă că, dincolo de intenția reclamei, se află un adevăr: „așadar cărțile mici, cărțile ieftine“ erau șocoteite pe măsura intelectualului român. E în zadar să te întrebî „bine, bine, dar ce se găsea atunci de cuvîntă că ar fi pe potrivă neintelectualilor?“ Gîndul se oprește aici; nu cred că putea să

Magda MIHĂILESCU
(Continuare în pag. 6)

ÎN ORELE LIBERE STUDENȚI

Unii își iau notițe asemenea unor studenți obișnuiți. Alții ascultă cu atenție.

Nicolodată nu e prea târziu să înveți.

existe altceva dincolo de această oribilă carte (i-aș spune mai degrabă simbol) „mică, ieftină, pentru intelectualul român”. Cine știe prin ce bibliotecă or fi stînd uitate cărțile acelea; din cînd în cînd însă ele nu dau pace celor cărora le-au căzut cîndva în mînă. Bunăoară acum, cînd am în față o carte neobișnuită pe care o „citesc” în fiecare săptămînă 8.000 de oameni, studenții Universității populare București (și în întreaga țară încă vreo cîteva zeci de mii), de la muncitorul strungar la elevul de liceu, de la arhitect la bătrîna care a iscălit acum cîțiva ani un act de pensionare.

În paginile ei, Shakespeare stă lîngă Einstein sau Griffith, hidrocentrala de pe Angara lîngă Onești, dar nu într-o simplă caracterizare de enciclopedie. Iată: capitolul „Literatură universală” — 30 de cursuri; „Tehnica secolului XX” — alte 32; să mai adăugăm teatrul și astronomia, istoria filozofiei și geografia și încă vreo 15 discipline. Așa, din lecții și prelegeri aflate la îndemîna și înțelesul tuturor, în închipuirea reporterului a prins ființă o astfel de carte, simbol bineînțeles, cu care ar vrea să acopere amintirea acelei maculaturii „mici și ieftine” ce i-a înghețat cîndva bucuria învățăturii.

★

Întrebarea este cea mai banală cu putință — știu asta: „ce v-a îndemnat să urmați cursurile Universității populare”? Totuși am s-o adresez. Nu se poate ca în cuvintele interlocutorilor să nu se strecoare un fragment din propria lor biografie, iar din cîteva răspunsuri care chiar dacă vor începe cu „îmi place literatura...” să nu se închege viața de fiecare zi și rostul universității.

★

— Mulți tineri, după primele șapte cuvinte rostite corect pe o scenă, vor să devină cu orice preț actori. N-aș putea spune că nu mă atrage de loc scena, nu, dar m-am întrebă mai demult ce se întîmplă dincolo de ea; asta voiam să știu: cum se naște un spectacol? E drept că gîndurile mi-au sărit apoi de la scenă la ecran. Întrebarea pe care

mi-o puneam era aceeași: care este drumul unui film? Se înțelege, voiam să cunosc amănunte, să asist la demonstrații practice; mi-ar fi fost greu să le aflu pe toate numai din lectură. Universitatea populară m-a ajutat să le împac pe amîndouă: urmez și cursurile de teatru, și pe cele de cinematografie. Lunea, să zicem, mă familiarizez cu arta regizorului de teatru, joia iau cunoștință de specificul muncii actorului de film...

Nu e greu de ghicit că în cazul lui Vasile Jolea, muncitor la uzinele „Grivița roșie”, dragostea pentru artă este vecină cu o anume chibzuință: pînă la sfîrșitul anului va avea serioase cunoștințe teoretice. Asta ar da mai multă siguranță unui eventual debut pe scena uzinei.

★

Timp de 27 de ani, Maria Vasilescu a deschis abecedarul în fața multor generații de elevi. Orice s-ar spune, după o tinerețe și maturitate petrecute în multe școli din satele regiunii București, amintirile parcă cer să fie puse în ordine și lectura scrisorilor sosite de la foștii elevi pare să fie o îndeletnicire plăcută.

— Nimic de zis, numai nu care cumva să ne oprim aici. Cînd am ieșit la pensie — povestește fosta învățătoare — tocmai de lucrul acesta mă temeam. Am aflat că la o bibliotecă de casă din cartier numărul cititorilor nu izbutise să treacă de 4. Voiam să fac ceva, să nu mai văd cărțile în rafturi, dar m-am întrebă atunci dacă propriile mele lecturi sînt suficiente pentru a ști să pun în mîna citorva zeci de gospodine cartea cea mai potrivită. Înțelegeți acum de ce m-am înscris la cursurile de literatură romînă și universală. Nu pentru că pur și simplu îmi place să citesc, ci pentru că nici acum, cred, nu e prea târziu să mai învăț. Am nevoie de această învățătură.

★

Interlocutorul meu este un elev, Tiberiu Popescu, din clasa a XI-a, școala medie nr. 3 „Ion Neculce”. „Mecanica cuantică... mecanica cuantică...” Face ce face și după o

propozițiune sau două iar aduce vorba de ea. Nu e de mirare. Mulți dintre elevii clasei a XI-a vorbesc astăzi despre fizica contemporană cu aceeași asiduitate cu care în clasa a VI-a îl învățau pe Coșbuc pe de rost. Dacă totul s-ar datora unei nevinovate vanități juvenile, poate că am zîmbi numai. Dar cum lucrurile nu stau așa, nu ne rămîne decît să privim digresiunile elevului de clasa a XI-a cu seriozitatea cuvenită. Aflat la vîrsta cînd trebuie să se hotărască ce va face în anii următori, Tiberiu a ales: în toamnă va da examen la „fizica nucleară”. Pînă atunci însă, vrînd să afle mai repede unele noțiuni de fizică aplicată la tehnică, a început un fel de prolog al studenției: în fiecare marți după-amiază, cursurile de „Probleme de fizică contemporană” îl apropie cu un pas

de viitoarea facultate. Și desigur zecele din catalog la obiectul fizică nu este nici el străin de „activitatea studențească“ a elevului Tiberiu Popescu.

★

— Să ne gândim numai la Julieta. Care balerină ar începe să danseze în baletul lui Prokofiev fără să o cunoască bine pe Julieta lui Shakespeare? Și nu numai pe ea. Ațiția și ațiția alți eroi.

Lăcrămioara Stan, o foarte tină ră balerină, nu a fost încă nici Julieta, nici Maria, nici Giselle. Abia a terminat școala de coregrafie. Are însă ceva din fiecare, o suavitate neostentativă ce nu o părăsește după ce a ieșit din scenă. Știu că dacă un reporter ar întreba-o „ce pregătești?“ n-ar răspunde: „Julieta, Giselle,...“ Și totuși, într-un anume

fel, fata se gîndește la toate, chiar dacă nu le repetă pașii de dans. În orele libere, se apropie de eroinele celebre ale teatrului și literaturii; unele, se știe, au ieșit din paginile cărților devenind eroine de balet, altele au trăsături a căror cunoaștere poate îmbogăți orice personaj. Lăcrămioara le-a întins tuturor mîna. Dar nu numai cu o carte lîngă ea. Cu creionul și caietul de notițe în față, așa cum am cunoscut-o la universitate.

★

...Muncitoarea Magdalena Bacinsky lucrează piese pentru export și vrea să cunoască bine toate țările în care ajung produsele „Made in Rumania“. De mai bine de un an „Geografia economică și politică a lumii“, „Istoria diplomației“ o ajută să călătorească pe mapamond.

Arhitectul Silviu Toganel proiectează întreprinderi dar planșele sale stau în bună vecinătate cu lecțiile de cinematografie.

Țesătoarea Alexandrina Stănculescu... inginerul Vasile Mormazin... 8.000 de bucureșteni au semnat în acest an (școlar) cererile de admitere la cursurile Universității populare.

Pentru ei, un colectiv de aproape 800 de specialiști pregătește lecțiile zilnice. Imaginate într-un volum masiv, ar trebui poate să aibă coperte de piele și litere aurite, căci 8.000 de oameni îl „citesc“ nu numai pentru că le place; în viața de toate zilele, multe din paginile ei le vin în ajutor.

Magda MIHĂILESCU
Fotografii de S. STEINER

CADRAN

internațional

Un nou Canal Panama?

În ultima vreme, o dată cu agravarea situației în zona Canalului Panama, se vorbește din ce în ce mai mult despre posibilitatea construirii unui nou canal în această zonă.

Actualul canal, care leagă Oceanul Atlantic de Oceanul Pacific și care împlinește 50 de ani (a fost terminat în 1914) este și astăzi una din cele mai rentabile întreprinderi ale lumii. Pe aici trec zilnic 30 de vase, iar drumul nu durează decât 7-8 ore. Trecerea prin această cale navigabilă artificială reduce distanța pe care o parcurg vasele, între New York și San Francisco de pildă, cu 14.600 kilometri. Taxa de trecere pentru fiecare vas este în medie 5.000 de dolari.

Se știe că după proiectul lui Ferdinand de Lesseps, constructorul Canalului de Suez, Canalul Panama ar fi trebuit să nu aibă ecluze. O serie de scandaluri financiare au silit însă pe executanții proiectelor să construiască un canal cu ecluze, soluție mai ușoară și mai puțin costisitoare. Canalul însă, care a fost considerat în urmă cu decenii drept o valoroasă creație inginerescă, a îmbătrânit... Înainte de recenta criză panameză, s-a anunțat că Statele Unite au luat unele măsuri pentru a-l moderniza. Intrarea de la Gaillard Cut urmează să fie lărgită de la 90 la 150 de metri. În felul acesta în 1980 s-ar putea circula în ambele sensuri. Pentru asigurarea unei alimentări corespunzătoare cu apă, se prevedea construirea unui nou lac artificial, lacul Trinidad.

Cu toate acestea, măsurile de modernizare nu vor putea prelunge prea mult viața Canalului Panama. Savanții, inginerii și tehnicienii Societății Canalului Panama proiectează acum — după cum relatează revista „Science Digest” — un nou canal într-un loc unde între cele două oceane nu există dificultăți de teren. După unele păreri, noul canal ar urma să fie săpat în regiunea Darien prin care Republica Panama se învecinează cu Columbia. Costul noului drum pe apă este evaluat la 2-3 miliarde de dolari. Evident, realizarea unui asemenea proiect presupune implicit asigurarea unor condiții politice și economice prielnice în zona Canalului Panama, ceea ce este posibil numai prin rezolvarea rezonabilă a litigiului dintre S.U.A. și statul panamez.

Nouă adevăruri

Philip Noel Baker, cunoscutul fruntaș laburist englez, membru al Camerei Comunelor, laureat al Premiului Nobel pentru Pace, a publicat o broșură intitulată „Drumul către dezarmarea generală și totală, o sarcină de primă urgență”. Pornind de la declarațiile recente ale unor conducători de state în favoarea dezarmării, Baker face un scurt istoric al încercărilor de a se preveni războiul, făcute în ultimele decenii. Nenumăratele rezoluții și hotărâri adoptate în diferite organizații inter-

Philip Noel Baker (stînga) la solemnitatea înmînării Premiului Nobel pentru Pace, în anul 1959. Din partea comitetului norvegian pentru acordarea premiilor Nobel pentru pace, Baker este felicitat de Gunnar Jahn, președintele acestui comitet.

naționale nu au reușit încă să pună o stavilă definitivă războaielor. „Principala cauză a acestei situații, susține autorul, este cursa înarmărilor. A sosit timpul nu numai să declarăm că dezarmarea generală și totală este singurul mijloc eficace de apărare națională, ci chiar, acum, în anul acesta, să se treacă la încheierea unui tratat internațional de dezarmare...”

Viața internațională — continuă Baker — e dominată de următoarele nouă adevăruri incontestabile în ce privește cursa înarmărilor: 1) Cursa înarmărilor este legată de cumplita primejdii, căci nimeni nu-și imaginează riscul la care se expune zi de zi atît timp cît se păstrează actualul sistem al armelor nucleare. 2) Primejdia unui război declanșat accidental sau premeditat sporește. 3) Se creează o stare de tensiune, provocînd crize internaționale. 4) Cursa înarmărilor cere cheltuieli uriașe, însemnînd o povară grea pentru toate statele. În 1914 — an de vîrf în cursa înarmărilor — cheltuielile militare s-au ridicat în întreaga lume la cinci sute de milioane de lire sterline. În 1963, ele au atins suma de patruzeci și cinci miliarde de lire sterline. 5) Cursa înarmărilor nu întărește ci slăbește securitatea internațională a fiecărui stat în parte și a tuturor țărilor lumii. 6) Ea distruge speranța în posibilitatea unui control „democratic” al hotărîrilor luate de guverne în problemele păcii și ale războiului. 7) Tot ea a făcut ca războiul să devină absurd și monstruos. 8) Cursa înarmărilor trebuie să înceteze, războiul trebuie nimicit. În ultimul veac, știința și tehnica au înlăturat barierele timpului și spațiului. Fiecare națiune formează o parte a comunității mondiale, și interesele ei vitale sînt interese generale, cărora li se poate da viață numai prin eforturi comune. 9) Comunitatea mondială a statelor are azi la dispoziție sistemul tot mai larg de instituții internaționale și dreptul internațional. Numai dezarmarea generală poate da acestor instituții și acestui drept forța necesară de a realiza aspirațiile tuturor oamenilor.

Fiecare dintre noi — afirmă Noel Baker — trebuie să aleagă. Se pot ignora propunerile

și avertismentele oamenilor de știință, ale oamenilor de stat. Dar ne revine obligația de a folosi întreaga forță a rațiunii și voinței noastre, drepturile noastre democratice pentru a-i determina pe oamenii de stat să transforme declarațiile lor în clauze ale unui tratat care să asigure omenirii un viitor înfloritor și plin de speranțe”.

Catastrofe, calamități naturale...

Statisticile mondiale au înregistrat în cursul anului trecut un mare număr de accidente și calamități naturale care au pricinuit numeroase victime omenești și imense pagube materiale. După unele aprecieri, numărul victimelor s-ar ridica la peste o jumătate de milion.

În cursul anului 1963, aproape în fiecare săptămînă s-a scufundat un vas. Conform statisticilor oficiale ale UNESCO, mările și oceanele provoacă anual cel puțin 200.000 de victime. Anul trecut a fost mai tragic pentru vase chiar decît anul 1962 cînd s-au scufundat vapoare cu un deplasament de 507.530 tone.

După date neoficiale, în 27 mari catastrofe aeriene au pierit 1.405 persoane; în alte 30 de accidente mai mici și-au pierdut viața 30 de persoane. Numărul celor ce au murit în accidente de automobil se apreciază la aproximativ 200.000. La fiecare mort se mai adaugă 10-15 grav răniți și 30-40 răniți ușor. În Europa au fost peste 75.000 morți, iar în S.U.A. peste 100.000 de morți și aproximativ 15 milioane de răniți.

În numeroasele ciocniri sau deraieri de trenuri au pierit cîteva mii de oameni. Numai în accidentul de cale ferată din Japonia au fost ucise 98 persoane, iar peste 1.500 au fost rănite.

Pe lîngă accidente, calamitățile naturale au pricinuit și ele mari pierderi. Cutremurul care s-a produs în Libia a distrus în întregime orașul Barka, iar în Iugoslavia a fost greu lovit orașul Skoplje. Taifunurile distrugătoare care au bîntuit în Cuba, Haiti, Jamaica, Republica

Localitatea Longarone după revărsarea apelor lacului Vajont.

In drum spre Varșovia, Marlene Dietrich acordă un interviu pe aeroportul Schönefeld din Berlinul democrat. In dreapta, cunoscutul actor Wolf Kaiser, de la „Berliner Ensemble“.

Dominicană au cauzat moartea a cel puțin 100.000 de oameni, iar alte sute de mii au rămas fără adăpost.

In urma ciclonului care s-a abătut în luna mai asupra Pakistanului de est și-au pierdut viața 11.942 de oameni și peste 2 milioane și-au pierdut avutul.

Incendiile din pădurile Braziliei au pricinuit moartea a 300 persoane, peste 500 au fost grav rănite și aproximativ 300.000 au rămas fără lucru ca urmare a marilor suprafețe de păduri mistuite de incendiu. Erupția vulcanului de pe insula Bali a provocat moartea a 1.584 persoane, iar 78.000 au rămas fără adăpost. In orașul Longarone din Italia și-au găsit moartea 2.500 de oameni în urma revărsării apelor lacului Vajont.

Un franc pentru un vagabond

Unul din cei mai „înstăriți” cloșarzi parizieni — „regele cloșarzilor”...

Asemenea turnului Eiffel, vagabonzii din Paris, așa-numiții cloșarzi, s-au contopit într-atita cu peisajul capitalei franceze, încât parizienii trec pe lângă ei aproape fără să-i bașe în seamă. Doar pentru turiștii ei mai constituie un punct de atracție.

Uitați și ignorați multă vreme, cloșarzii au devenit dintr-o dată obiectul „atenției” autorităților. „Poliția pariziană — arată revista vest-germană „Bunte Illustrierte” — care trăia în pace cu cloșarzii, le-a declarat război: febra curățeniei care a cuprins Parisul trebuie să se extindă, potrivit voinței consiliului municipal, nu numai asupra clădirilor și monumentelor... ci și asupra cloșarzilor. Oameni în salopete albastre fi caută pe vagabonzi în ascunzișurile lor, fi suie în camioane și-i duc în suburbia Nanterre... Până acum aproximativ 6.000, din cei peste 10.000 de vagabonzi ai Parisului, au fost supuși Operației PP (operația împotriva puricilor și păduchilor)... Cele câteva zile pe care le petrec în încăperile încălzite nu sînt acum, cînd nopțile sînt friguroase, chiar atît de neplăcute. Lucrul care-i deranjează însă pe cloșarzi este faptul că sînt strînși în echipe de oameni care poartă mănuși de cauciuc și care se comportă cu ei de parcă ar fi vorba de șobolani. Pentru fiecare cloșard prins, oamenii în salopete albastre primesc o recompensă: un franc de cap de om“.

„Îngerul albastru” la Varșovia

Recentul turneu pe care Marlene Dietrich, neuitatul „Înger albastru”, l-a întreprins în Polonia, a stîrnit printre iubitorii de artă din țara prietenă un interes excepțional.

La primul concert de la Varșovia au asistat 3.000 de spectatori, care au ascultat-o pe Marlene interpretînd selecțiuni din marile ei succese. Ovațiile publicului au durat zece minute.

A doua zi, Marlene Dietrich a adus un emoționant omagiu luptătorilor care și-au jertfit viața acum 20 de ani în timpul răscoalei din ghetoul Varșoviei. Cu ochii în lacrimi ea a depus un mare buchet de liliac alb la picioarele monumentului închinat eroilor rezistenței. In timp ce se afla acolo, Marlene Dietrich a observat că lângă buncărul în care au pierit ultimii insurgenți se jucau neștiutori cîțiva copii. Profund mișcată, artista a spus: „Copiii sînt pretutindeni la fel. Ei nici nu bănuiesc unde se joacă...” Iar cu prilejul unei conferințe de presă ea a declarat ziaristilor: „Nu-mi reneg trecutul; mă mîndresc de a fi luptat contra Germaniei lui Hitler“.

Este atitudinea unui artist cinstit, care s-a aflat și continuă să se afle printre cei care repudiază nazismul și urmările lui.

Consilierii președintelui

După moartea lui John F. Kennedy, noul președinte al S.U.A., Lyndon B. Johnson, și-a asigurat în continuare colaborarea foștilor consilieri ai defunctului președinte. Pe lângă aceasta, Johnson a chemat la Casa Albă pe unii din vechii săi colaboratori. Astfel, cele două echipe de consilieri trebuiau să concluzioneze pentru a se asigura continuitatea, fără mari perturbări, în munca aparatului de stat.

In ultima vreme, comentarii de presă vorbesc tot mai insistent despre anumite modificări ale rolului pe care unele personalități de la Casa Albă sînt chemate să-l joace în diferite compartimente ale activității prezidențiale. Astfel, potrivit săptămînalului „U. S. News and World Report”, povara conducerii administrative apasă tot mai mult pe umerii lui Walter W. Jenkins. Originar din Texas, el este de aproape douăzeci și cinci de ani principalul colaborator al lui Johnson în probleme administrative. După cum declară foștii consilieri ai lui Kennedy, Jenkins „conduce de fapt singur munca aparatului noului președinte“.

Un alt colaborator foarte apropiat al președintelui Johnson este Bill Moyers, în vîrstă de 29 de ani, care deține funcția de director adjunct al „Corpului păcii”. El îl ajută pe președinte la stabilirea programului zilnic, fixează audiențele, urmărește ca datele necesare discursurilor lui Johnson să parvină la timp și se ocupă de probleme financiare.

Caracterizînd actualul stil de muncă de la Casa Albă, unul din foștii colaboratori ai lui Kennedy arată: „Noi lucrăm pe două canale. Rapoartele mele le trimit în dublu exemplar: noului președinte și ajutorului său, Jenkins”. O altă personalitate care actualmente deține un rol important la Casa Albă este Mc George Bundy, fost colaborator al lui Kennedy. Bundy este consilier principal al președintelui Johnson

în problemele securității naționale. După cum relatează publicația vest-germană „Der Spiegel”, Bundy „adună ca și în trecut... toate comunicările importante ale serviciului secret și ale diplomaților pentru președinte“.

Printre oamenii apropiați președintelui Johnson, a căror importanță a crescut considerabil, se mai numără: ziaristul George Reedy, colaborator al lui Johnson din 1951; Clifton Carter, care a funcționat ca om de legătură între Washington și reședința lui Johnson din Austin (Texas); Jack Valentin, care a adus un aport important în campania electorală din 1960.

Membrii cabinetului și alți funcționari — arată „U. S. News and World Report” — își trimit, de pe acum, rapoartele noilor consilieri ai lui Johnson. Tot mai puține asemenea rapoarte sînt îndreptate spre foștii consilieri ai lui Kennedy.

Intr-un comentariu referitor la schimbările de la Casa Albă, ziaristul James Reston de la „New York Times” spune: „Orice nou președinte dorește ca în cele mai importante posturi de încredere să aibă oamenii pe care-i cunoaște perfect și de mult timp. Mai devreme sau mai tîrziu el schimbă echipa — de obicei mai devreme decît mai tîrziu”...

Sub povara dovezilor zdrobitoare

La 22 ianuarie purtătorul de cuvînt al guvernului vest-german a adus la cunoștința opiniei publice suspendarea temporară din slujbă a lui Hans Krüger, ministru pentru problemele persoanelor strămutate și refugiaților, și deschiderea unei anchete asupra activității lui în timpul regimului hitlerist.

Documente aflate în posesia guvernului R. D. Germane dovedesc fără posibilitate de tăgadă că Hans Krüger a luat parte la puciul hitlerist din 1923, a fost conducător al grupelor locale ale partidului nazist din Chojnice (în Polonia vremelnice ocupată) și judecător în tribunalele speciale naziste.

Revista vest-germană „Stern” a furnizat recent noi date din care reiese că autobiografia pe care și-a întocmit-o Krüger conține multe falsuri și denaturări.

Deși mai întîi Krüger declarase că nu a avut nici în clin nici în mîncă cu evenimentele din 1923, ulterior el și-a adus aminte subit că a participat la dezlănțuirea terorii anticomuniste din Turingia.

Treptat-treptat Krüger a trebuit să-și aducă aminte însă și de alte lucruri. Un nou document adus la cunoștința opiniei publice arată că atunci cînd președintele tribunalului din Chojnice l-a propus pe Krüger spre avansare, el l-a caracterizat în felul următor: „In patrie a activat în rîndul partidului ca conducător de grupă”, iar „în ce privește atitudinea lui politică nu poate exista nici o îndoială“.

In sfîrșit, un ultim aspect. Krüger a tăgăduit că ar fi făcut parte din tribunalele speciale naziste, prezentîndu-se doar ca un magistrat obișnuit. Dar și de astă dată memoria i-a fost împospătată cu ajutorul documentelor oficiale, care arată limpede că „în afară de funcția de judecător la tribunalul civil din Chojnice” Krüger mai figura pe o listă a autorităților de ocupație din anul 1942 ca prim membru al tribunalului special Chojnice.

Facsimilul fișei personale a lui Krüger din care reiese apartenența sa la partidul nazist.

Personalbogen	
Nr. der Karte:	Landgericht Hain Krüger
bei dem Amt:	Landgericht zu Königs
Vor- und Zunamen:	Hans Krüger
Geburtsort und -ort:	1.1.1901 Königs
Letzte Beschäftigungsbekannt:	Landgericht Hain (Polen)
Letzter Wohnort:	Hain (Polen) Kappellenstr. 127
Gliedernummer:	127
Zugehörigkeit (auch later) zur NSDAP, deren Gliederung und Mitgliedsnummer:	Mitglied der NSDAP seit 1933, Mitglied Nr. 127
Verbindungen:	Mitglied der Ortsgruppe Hain, 1.1.1933, Mitglied Nr. 127, Mitglied der Ortsgruppe Hain, 1.1.1933, Mitglied Nr. 127, Mitglied der Ortsgruppe Hain, 1.1.1933, Mitglied Nr. 127

TONITZA

Portret de fetiță (1931).

Expoziția retrospectivă a pictorului și graficianului N. N. Tonitza (1886-1940) oferă binevenitul prilej de a cunoaște, în amploarea ei, opera unuia dintre cei mai străluciți și mai umani artiști ai noștri. Marea afluență de vizitatori ai retrospectivei deschise în sălile Muzeului de artă din Palatul Republicii dovedește interesul crescând al maselor față de creația acestui adevărat artist-cetățean, cu o neobosită activitate nu numai de pictor și desenator, dar și de critic de artă, scriitor și profesor.

În perioada ce a urmat primului război mondial, Tonitza a fost unul dintre cei mai combativi demascatori ai dușmanilor proletariului, un apărător neînfricat al oamenilor trăind în suferință, lipsuri, nedreptate. Nu a pregetat să acuze monarhia de masacrul de la 13 decembrie 1918, cum nu s-a eschivat nici de la demascarea celorlalți conducători ai guvernelor burghezo-moșierești. Desenele sale, publicate în numeroase ziare și reviste, constituiau un curajos și virulent rechizitoriu împotriva apusei orânduirii.

Picturile sale, cu un colorit cald, viu, strălucitor, au fost dedicate celor mulți, au fost create cu gândul la omenia și virtuțile celor umili, celor năpăstuiți și în unele din ele vedem tristețea, amărăciunea, revolta artistului în fața nedreptei lor situații. Neîntrecut interpret al vieții oamenilor din popor, Tonitza a fost un mare liric, la care culorile și liniile vibrau din adâncul inimii și dezvăluiau relele orânduirii sociale și, în contrast cu ele, frumu-

Coadă la piine (1919).

Ar trebui un nou război să mal descongessioneze lumea" (1919).

șeșile sufletești sau morale ale omului de rînd și ale naturii de la noi. A fost și un pictor al copiilor, pe care i-a înfățișat cu proșpețimea, candoarea, dar și cu înrîstările pricinuite de traiul anevoios al părinților. Ochiul copiilor lui Tonitza nu-i poți uita datorită acelei expresii de căutare și curiozitate, nevoii de înțelegere și dumirire în fața vieții cu care iau contact.

Calitatea emotivă a picturii sale, fascinația coloritului și sobrietatea desenului său, în care se continuă cele mai bune tradiții ale artei noastre populare și culte, îl situează pe Tonitza în rîndul măestrilor plasticii noastre și îl relevă ca o valoare romînească reprezentativă pe plan mondial.

În arta lui se îmbină tradiția cu înnoirea, apar înțelegere mai adînci față de drepturile și virtuțile poporului; se dezvoltă trăsăturile morale și estetice ale școlii noastre de pictură, atît de bogată și de emoționantă. Alături de Grigorescu și Luchian, Tonitza devine acum cel mai popular pictor din trecutul artei noastre.

Petru COMARNESCU

Vedere din București, iarna (1925).

AGENDA FLAGĂRA

GRAFICA MILITANTĂ ROMĂNEASCĂ — Editura Meridiene, 340 pagini (cu reproduceri).

ELENA VIANU: Mozartistii francezi — Editura pentru literatură, 448 pagini.

ACAD. C. I. GULLIAN: Metoda și sistemul lui Hegel (vol. II) — Editura Academiei R.P. Române, 552 pagini.

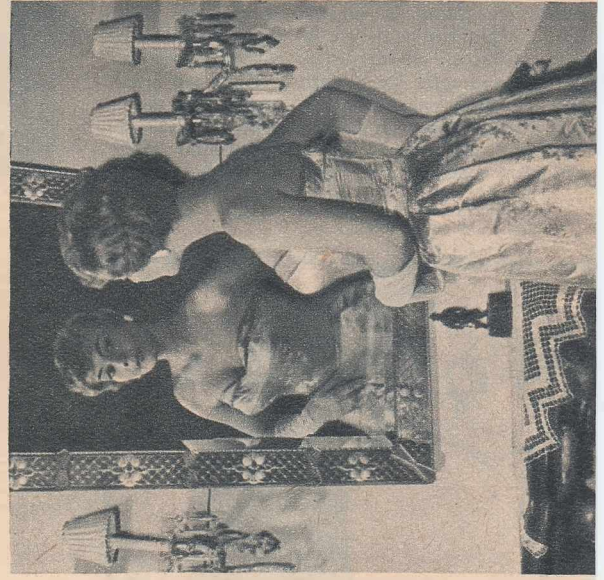

LAURENTIU FULGA: Steaua bunei speranțe — Editura tinerețului, 729 pagini.

Fotoreporterul nostru, aflat la Teatrul de stat din Timișoara în perioada repetițiilor la piesa „Egor Buliciov și aiții” de Maxim Gorki, a surprins pe peliculă câteva momente interesante din crearea spectacolului. Am ales dintre acestea scena din fotografia de mai jos, în care îi vedem alături pe Ștefan Iordănescu și Dan Nasta. Nu e însă o scenă de spectacol, ci una în care regizorul Dan Nasta (dreapta) dă indicații interpretului lui Egor, jucând împreună — precum se vede — cu multă convlăgere.

Scritorul slovac Peter Karvas este autorul a numeroase piese de teatru. Una dintre ele, „Liturgia de la miezul nopții”, jucată și la noi, a fost ecranizată de către studiourile cehoslovace, în regia lui Jiri Krejčík. Printre actorii care vor da viață eroilor filmului — membrii familiei Kubis — se numără Bara Margit (R.P. Ungară), Hana Melicková, Ladislav Chudík și Ivan Mistrik (R.S. Cehoslovacă). Hamjo Hasse (R.D. Germană) și alții. În fotografie: Bara Margit, interpreta unui rol principal din piesă, cei ai Angelei Kubis.

Piesa „Eminescu” a dramaturgului Mircea Ștefănescu (în fotografie) va constitui una din viitoarele premiere ale primei noastre scene. Regia aparține maestrului Sică Alexandrescu. În același timp scriitorul a mai predat o lucrare a sa, această dată despre viața și opera lui Ion Creangă, Teatrului regiunii București. Mircea Ștefănescu semnează totodată scenariul la filmul în curs de realizare „Politică și delicătețe”, după o schiță de I.L. Caragiale, pe care îl va realiza pe platourile de la Buftea regizorul Haralamb Boros.

Scurtă convorbire cu actrița Coca Andronescu, într-o pauză de spectacol:

— Ce roluri pregătiți?
— La Teatrul Național „I. L. Caragiale” rolul unei muncitoare, Dolchița Nedelea din „Stafeta nevăzută” de Paul Everac. Iar pentru ecran, Miza din „Titanic vals” (rol pe care l-am jucat și pe scenă dar care acum îmi ridică cu totul alte probleme de interpretare) și soferița Ilina Bogdan din comedia muzicală „Polana soarelui”.

— E încă vie în memoria spectatorilor remarcabila creație a lui Richard Burton în rolul lui Jimmy Porter din filmul „Privește înapoi cu minie”. Acest înzestrat actor, provenind din familia unor mineri săraci din țara Gallilor, se relievă azi ca una din cele mai de seamă personalități artistice engleze. În prezent el turnează în Mexic filmul „Noaptea din Iguana”. după o piesă a lui Tennessee Williams, în regia lui John Huston, în care interpretează rolul fostului pastor american Shannon (în fotografie) devenit în Mexic un paria.

Romanele unuia dintre cei mai mari scriitorii italieni contemporani, Alberto Moravia, lucrări ce oferă o imagine grațioasă a Italiei de azi, au constituit subiecte interesante pentru cineaști. După ele au fost realizate filme ca „Clociara” cu Sophia Loren, „Disprețul” cu Brigitte Bardot, „Indiferență” cu Claudia Cardinale, „Pilotul” cu Catherine Spaak, Horst Buchholz, Isa Miranda. Cea mai recentă lucrare literară a lui Moravia este romanul „Ateția”, apărut la Editura „Bompiani” din Milano. În fotografie: A. Moravia.

După aparițiile din „Giselle”, „Lacul lebedelor”, „Romeo și Julieta”, balerina Alexa Dumitrache-Mezinescu, artistă emerită, laureată a concursurilor de la Moscova și Viena, deține un nou rol de mare amploare în baletul românesc „Iancu Jianu” (muzica de Mircea Chiriac; libretul și regia — Oleg Danovschi). Alexa Dumitrache-Mezinescu dă viață personajului Ileana, sora lui Iancu Jianu, rol ce-l permite desfășurarea unei bogate game a posibilităților sale coregrafice și interpretative.

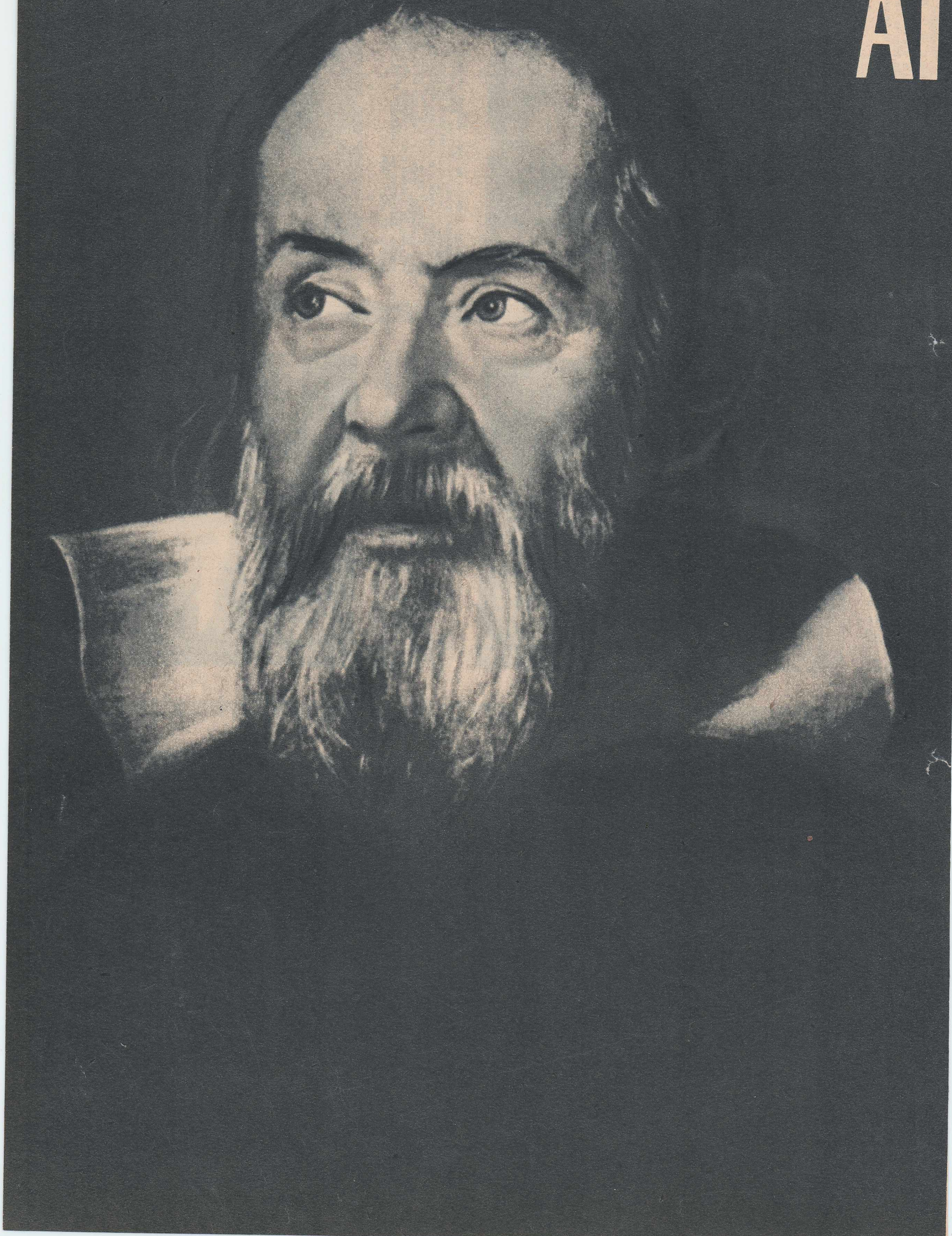
Ca în fiecare an, în Anglia au fost desemnați cei mai buni actori de teatru ai anului 1963. Titlul de actriță nr. 1 a Angliei a revenit cunoscutei Joan Plowright (în fotografie) pentru creația ei strălucită din piesa „Ioana d'Arc” de G. Bernard Shaw. De altfel, artista și-a vădit însușirile actoricești și în interpretarea rolului principal feminin din filmul „Cabotînul”, care a rulat nu demult la noi. În film ea i-a servit drept parteneră soțului ei, actorul și regizorul de prestigiu Laurence Olivier.

Un alt oaspete de peste hotare cu care vom face curînd cunoștință, pianista Marcela Pasquali (Italia). Artistă, cu o bogată activitate concertistică în țara sa și în străinătate, a studiat cu excelențe rezultate la Conservatorul din Foggia, apoi în Austria și în cele din urmă, cu Carlo Zecchi, între anii 1957-1960. Marcela Pasquali își va da concursul luna viitoare, în cadrul unor concerte ale filarmonicilor din Oradea, Satu-Mare și Timișoara și va apărea la posturile noastre de televiziune.

AI

GALILEI!

„Cea
mai
măreață
carte:
natura”.
GALILEI

Spre sfârșitul veacului al XVI-lea, la Pisa, oraș important al Toscanei, avea loc o „experiență publică” devenită apoi celebră. Însăși efectuarea ei constituie un fapt neobișnuit în acea epocă de domnie aproape absolută a dogmei religioase, când credința în biblie și în tezele, în mare măsură răstălmăcite, ale învățăturii lui Aristotel erau contrapuse cercetării științifice vii, creatoare, iar experimentarea era socotită inutilă, ba chiar eretică.

La Pisa deci, din vârful vestitului turn înclinat, un om lăsa să cadă trei sfere, diferite ca volum și ca greutate. Și totuși... timpul necesar globurilor pentru a atinge solul — măsurat cu ceasornicele de nisip — s-a dovedit a fi același pentru toate trei.

Realizatorul experienței era cel mai tânăr profesor al Universității din Pisa: nu avea nici treizeci de ani. Se numea Galileo Galilei.

ARISTOTEL NU SCRISESE NIMIC ÎN ACEASTĂ PRIVINȚĂ...

Încă în 1590-1592, Galilei elaborase cunoscuta lucrare „De motu” (Despre mișcare), primul studiu științific de dinamică în istoria mecanicii. Aci el s-a ocupat pentru întâia dată de ceea ce va fi numit mai târziu principiul inerției. Totodată, autorul contesta concepția curentă după care corpurile ar cădea spre pământ cu atât mai repede cu cât sînt mai grele. El arăta, dimpotrivă, că de la aceeași înălțime toate corpurile cad spre pământ cu aceeași viteză (dacă se neglijează rezistența aerului) și sublinia, de asemenea, că viteza nu este constantă, ci crește cu timpul, adică suferă o accelerație.

Este drept, Galilei nu știa de ce Pământul atrage corpurile, imprimindu-le o accelerație egală. Mai mult decît atât, nu avea o noțiune clară despre forță, nu cunoștea formula care leagă forța și accelerația. Dar — lucru esențial — savantul nu se pierdea în căutări nesfîrșite ale cauzei fenomenului, cum ar fi făcut un adept al școlii lui Aristotel, ci se adresa faptelor. El experimentează, experimentează... Nu afirmase oare însuși celebrul medic și chimist al evului mediu, Paracelsus, că „teoria neconfirmată de fapte este ca un sfînt care n-a făcut minuni”?

Galilei este primul, cel puțin în fizică, care pune la baza întregii sale activități științifice principiul cercetării și analizării experimentelor, al practicii. El citește, după cum îi plăcea lui însuși să spună, „în cea mai măreață carte: natura” și... răstoarnă întreaga mecanică.

În timp ce Aristotel considera că pentru menținerea unei viteze constante este necesară aplicarea unei forțe constante, Galilei ajunge la o concluzie diametral opusă: viteza unui corp variază doar în prezența unei cauze externe de accelerație sau de

incetinire, iar dacă asupra lui nu acționează nici o forță, viteza rămîne constantă. Astfel, Galilei pune bazele noii mecanici, al cărui edificiu avea să-l întregască cîteva decenii mai târziu Newton.

Scolastica nu și-a mărturisit însă înfrîngerea o dată cu înfrîngerea din Pisa. Reprezentanții ei sfidau faptele, mulțumindu-se cu argumentarea că „Aristotel nu scrie nimic în această privință”.

Cu aceasta începea greaua luptă pe care Galilei avea să o ducă mulți ani la rînd împotriva forțelor retrograde, izbutind, cu toate opreliștile, să creeze o operă care a înfruntat veacurile.

EPOCA AVEA NEVOIE DE TITANI — ȘI I-A CREAT

Cine era omul pe care Universitatea din Pisa îl numise profesor la 25 de ani, vîrstă la care alții abia își terminau studiile?

Se născuse acum exact patru veacuri, la 15 februarie 1564, la Pisa, într-o familie cu înclinații artistice și interes pentru știință, mai ales pentru matematică și medicină. De la tatăl său, Galileo dobîndește în copilărie principalele cunoștințe de matematici, fizică, astronomie, latină și elină. Apoi, la mănăstirea Sancta Maria din Vallombroso, se perfecționează în domeniul limbilor clasice și al literaturii.

În anul 1581 este înscris la Universitatea din Pisa pentru a urma medicina și filozofia. Dar studiile acestea nu-l atrag, deoarece predarea se făcea în mod dogmatic, prin buchisirea la nesfîrșit a unor texte învechite. Preferă matematica și fizica, domenii în care stavilele scolastice erau mai puține. Științele naturii exercită asupra sa o atracție puternică.

La Pisa și mai apoi la Florența, unde pleacă după abandonarea studiului medicinei, Galilei face primii pași pe calea creației științifice. Studiază micile oscilații ale unui pendul (ca obiect de experiență servindu-i marele candelabru al catedralei din Pisa), realizează balanța hidrostatică, întreprinde cercetări originale în legătură cu centrul de greutate al solidelor. În aceeași perioadă, contactul cu învățătura lui Copernic îi zdruncină încrederea în teoria geocentrică, conform căreia Pământul și nu Soarele (teoria heliocentrică) se află în centrul sistemului planetar.

Treptat, fama savantului crește, și nu e de loc de mirare că Pisa îl cheamă, așa cum am văzut, ca profesor la universitatea unde, doar cu cîțiva ani în urmă, își începuse studenția.

...Iată schițate cîteva momente care au precedat faimoasa experiență din Pisa. Dar pentru înțelegerea ascensiunii tînarului toscan trebuie să amintim că el s-a născut într-o epocă cînd burghezia orășenească în plină dezvoltare se ridică împotriva nobilimii feudale aliate cu biserica. Umanitatea renaște din întunericul evului mediu, deschizînd drumuri noi științei și tehnicii, al căror progres îl reclama însăși dezvoltarea socială.

Engels a caracterizat sugestiv acest mo-

ment de cotitură din istoria civilizației drept „cea mai mare răsturnare progresistă din cîte trăise omenirea pînă atunci, o epocă care avea nevoie de titani și care a creat titani, titani ca gîndire, pasiune și caracter, cu multilateralitate și erudiție”.

Unul dintre aceștia a fost neindoielnic Galilei.

„UNEALTA DIAVOLULUI” REVOLUȚIONEAZĂ ASTRONOMIA

La Pisa, Galilei primea 60 de scuzi pe an, o remunerație cu care abia se putea trăi. Împotriva acestei situații el scrie lucrarea satirică „Cu privire la purtarea togei”, care nu-i sporește veniturile, în schimb îi atrage vrăjmași. Pe de altă parte, el trebuie să țină cursuri universitare după principiile scolasticii, printre care cu greu strecoară luminile științei noi. Iată de ce primește cu bucurie oferta de a deveni profesor la Universitatea din Padova, care îi asigura o remunerație anuală de 180 fiorini. Și astfel, în 1592, la 28 de ani, ocupă cea de-a doua catedră universitară. În puțin timp, prelegerile sale devin un punct de atracție, auditoriul său ajungînd pînă la 2.000 de persoane, astfel încît sălile cele mai mari abia puteau să cuprindă pe cei dornici să-l audă pe tînarul savant.

Printre invențiile sale din această perioadă se numără termoscopul, precursor al termometrului actual, compasul geometric și militar, străbun al riglei de calcul, precum și o mașină destinată irigațiilor. Totodată întreprinde o serie de cercetări importante privind rezistența materialelor, traiectoriile corpurilor aruncate sub un unghi cunoscut în raport cu orizontul, căderea liberă a corpurilor etc.

Galilei nu izbuteste să se ridice deasupra materialismului mecanicist, el reducînd toate fenomenele și procesele din natură la fenomene și procese mecanice și considerînd mișcarea doar ca o deplasare mecanică și nu ca o schimbare în general. Dar poziția sa în lătura explicațiilor mistice, urmarea înțelegerea rațională a fenomenelor și era de aceea profund progresistă. „Viața trebuie consacrată adevărului”, proclama el.

Dar dacă studiile de mecanică îl pasionează și îl duc la descoperiri dintre cele mai însemnate, nu mai puțin îl interesează astronomia, care trăia în acei ani marea dispută a geocentrismului și heliocentrismului. Galilei aduce în sprijinul concepției lui Copernic cea mai însemnată invenție a sa: luneta astronomică (1609). Ea fusese de fapt inventată cu puțin înainte în Olanda, dar Galilei construiește un model perfecționat și este primul care o utilizează în observații astronomice.

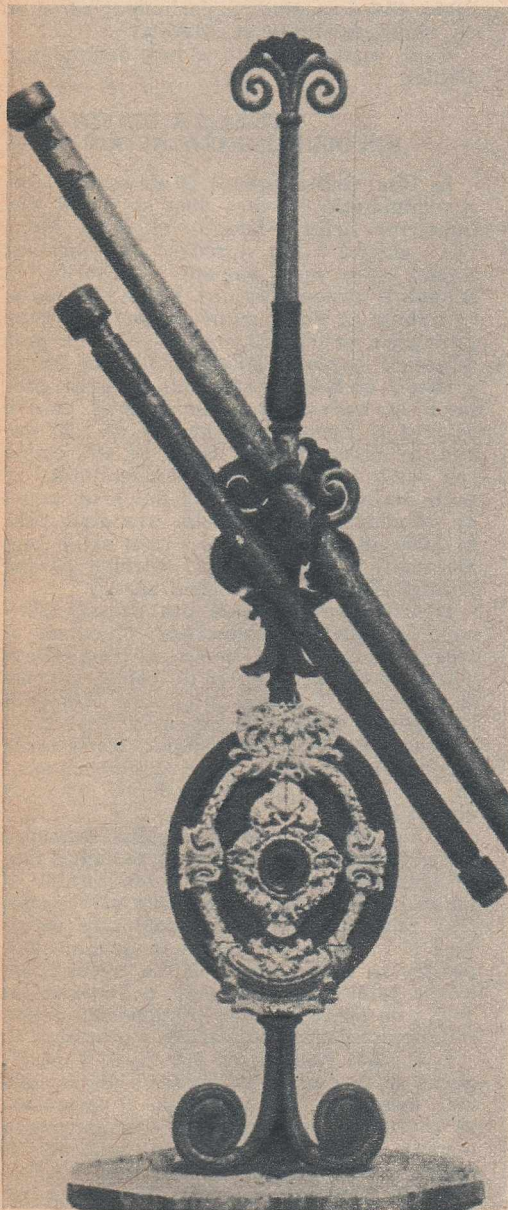
Dezvăluirile lunetei, primul instrument care „mărește” corpurile cerești, le aduce „mai aproape”, sînt covîrșitoare. Scolastica este atît de zdruncinată de descoperirile făcute cu luneta, încît mulți clerici declară instrumentul o nealță a dia-

I. M. ȘTEFAN

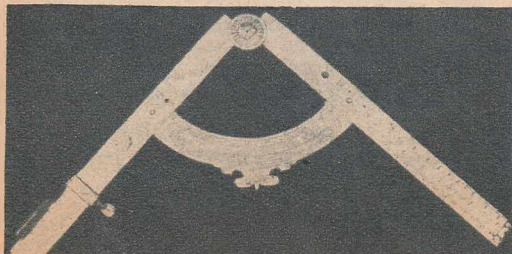
(Continuare în pag. 16-17)

GALILEO GALILEI

În sprijinul concepției heliocentrice a lui Copernic, Galilei a adus o însemnată invenție a sa: luneta. (Muzeul de fizică și istorie naturală din Florența.)

Recunoașteți în acest „compas geometric și militar”, construit de Galilei, pe străbunul riglei de calcul?

volului. Într-adevăr, luneta demonstrează că Luna și Soarele, deși corpuri cerești (pe care Aristotel le considerase de aceea „perfecte”), au — primul — munți și văi, iar cel de-al doilea — „pete”. Calea lapteului se desface în miriadele ei de stele, în loc să reprezinte „picăturile de lapte căzute din sinul Fecioarei”.

Tot atunci Galilei descoperă fazele planetei Venus, ceea ce constituie încă o înfirmare a sistemului lui Ptolemeu. În sfârșit, luneta îi îngăduie să confirme apariția unei stele noi în constelația Săgetătorului, ceea ce arăta că cerul nu este „inalterabil”, cum proclamase scolastica.

La 12 martie 1610 apare „Sidereus nuntius” (Vestitorul stelelor), în care aceste descoperiri epocale sînt consemnate. Cartea se răspîndește fulgerător în toată lumea. Kepler, descoperitorul celor trei legi fundamentale ale mișcării planetelor, îi scrie entuziasmat: „Galilae, vicisti!” (Ai biruit, Galilei!). „Legiuitorul cerului” — cum a fost denumit Kepler în istoria astronomiei — aducea astfel cel mai înalt omagiu genialului său contemporan.

„SFÎNTUL OFICIU” AL INCHIZIȚIEI

Galilei nu rămîne în Republica Venetia, deși Senatul îl numise profesor pe viață și-i oferise un salariu de 1.000 fiorini pe an, ci preferă să revină în Toscana ca „prim matematic și filozof” al marelui duce și „matematic” al Universității din Pisa. Un an mai târziu, în 1611, însuși papa Paul al V-lea îl primește în audiență, iar Academia dei Lincei îl alege printre membrii ei. Cu toate aceste onoruri, dușmanii lui Galilei se agită tot mai mult. Ideile sale științifice sînt evident potrivnice dogmelor. „Sfîntul Oficiu” strînge informații împotriva lui și deschide o cercetare asupra învățaturii sale.

La 15 februarie 1616, Inchiziția declară învățătura heliocentrică drept „absurdă din punct de vedere filozofic și sigur eretică, deoarece este cu totul contrară Sfinței Scripturi”. Cîteva zile mai târziu, Galilei este chemat la Roma pentru a i se cere să nu mai propage ideile lui Copernic. Dornic să-și continue munca de cercetare și conștient de ceea ce mai putea da tezaurului științei, Galilei se hotărăște să accepte formal porunca bisericii, pentru a evita rugul.

Întors la Florența, el reia însă lupta împotriva scolasticii, este drept, pe căi mai ocolite. Astfel, în 1623 publică o lucrare polemică în care îl atacă violent pe iezuitul P. Grassi, ironizînd pe oamenii cu idei înapoiate care în fața descoperirilor epocale ale științei nu mai au altă soluție decît... să condamne astronomia și să oprească pe oameni să privească cerul. „Eu spun însă — declară Galilei, polemizînd indirect cu dogma religioasă — că nu vreau să fac parte dintre acei oameni atît de ignoranți și ingrati față de natură și de Dumnezeu, încît, fiind dotați cu inteligență și puterea de a discuta, să risipească aceste daruri atît de mari, crezînd afirmațiile lipsite de sens ale unui om și admînd cu orbire și fără judecată tot ceea ce aud, să pun libertatea mea intelectuală în serviciul cuiva care se poate înșela tot atît de bine ca și mine”.

Pentru a deruta pe dușmanii săi de idei,

Galilei dedică cartea sa noului papă, Urban al VIII-lea, care îi fusese pînă de curînd, pe cînd era cardinalul florentin Maffeo Barberini, bun prieten. Mai mult, se duce la Roma și încearcă să obțină, fără succes însă, ca înaltul pontif să revoce condamnarea heliocentrismului.

„EU, GALILEO... CHEMAT PERSONAL ÎN JUDECATĂ ȘI INGENUNCHEAT ÎNAINTEA VOASTRĂ”...

Întors la Florența, Galilei se hotărăște să publice o lucrare, încă de mult începută, în care în mod indirect ia apărarea învățaturii lui Copernic. Este vorba despre faimosul „Dialog despre cele două sisteme principale ale lumii”, conceput ca o dezbaterie vie și spirituală între trei interlocutori. Nu e greu însă de ghicit de partea cui se află Galilei, cînd unul din cei trei, Sagredo, spune atît de clar: „Și cum Pămîntul se încadrează între corpurile cerești care neîndoiește se mișcă în jurul Soarelui, adică deasupra lui Mercur și Venus, și sub Saturn, Jupiter și Marte, de ce, în mod analog, n-ar fi foarte probabil și poate necesar să admitem că și el se învîrtește în jurul Soarelui?”

„Dialogul” cunoaște un succes extraordinar, dar dușmanilor lui Galilei le servește ca un teribil act de acuzare împotriva autorului. Retipărirea e interzisă, iar exemplarele rămase la Florența — arse. Și ceea ce era de așteptat se întîmplă. În 1632, inchișitorul din Florența primește dispoziția să-l trimită pe savant, sub pază severă, la Roma, pentru a fi judecat ca eretic.

În 1633, după patru interogatorii, dintre care ultimul în camera de tortură, Inchiziția îl osîndește pe Galilei la detențiune, îi impune severe practici de pocăință și-l obligă să-și abjure în public concepția științifică.

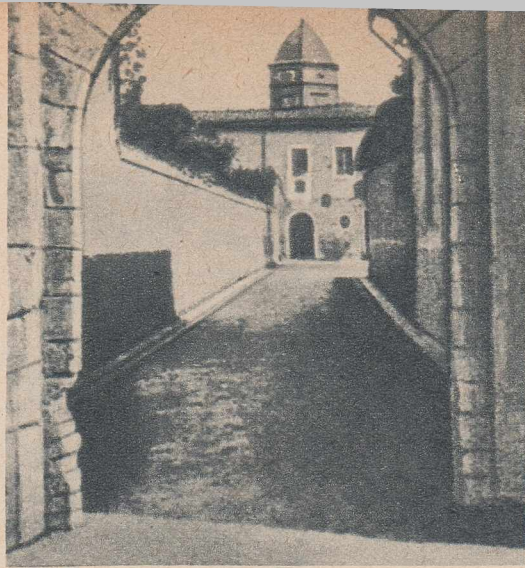
Galilei a rostit abjurația redactată de Inchiziție, care astăzi sună ca o gravă învinuire împotriva inșiși celor care au scris-o: „Eu, Galileo, fiul răposatului Vincenzo Galilei din Florența, în etate de 70 de ani, chemat personal în judecată și ingenuncheat înaintea voastră... jur că am crezut mereu, cred acum și, cu ajutorul lui Dumnezeu, voi crede și în viitor, în tot ceea ce respectă, predică și învață Sfînta Biserică Catolică și Apostolică”. El făgăduiește solemn să nu mai susțină „păreră falsă că Soarele ar fi centrul lumii și că nu se mișcă, și că Pămîntul nu e centrul lumii și că se mișcă”, și că va îndeplini „pe de-a-ntregul toate pedepsele” impuse de „Sfîntul Oficiu”.

PRIZONIERUL DIN ACETRI

Abjurînd formal ideile sale, Galilei dobindește posibilitatea de a-și continua munca științifică. Deși sever supravegheat de Inchiziție, i se permite după un timp să se întoarcă la Florența, în vila sa din Acetri. Aceasta cu condiția ca „să trăiască în singurătate și să nu cheme acolo, ori să primească pe acei care ar veni pentru convorbiri”.

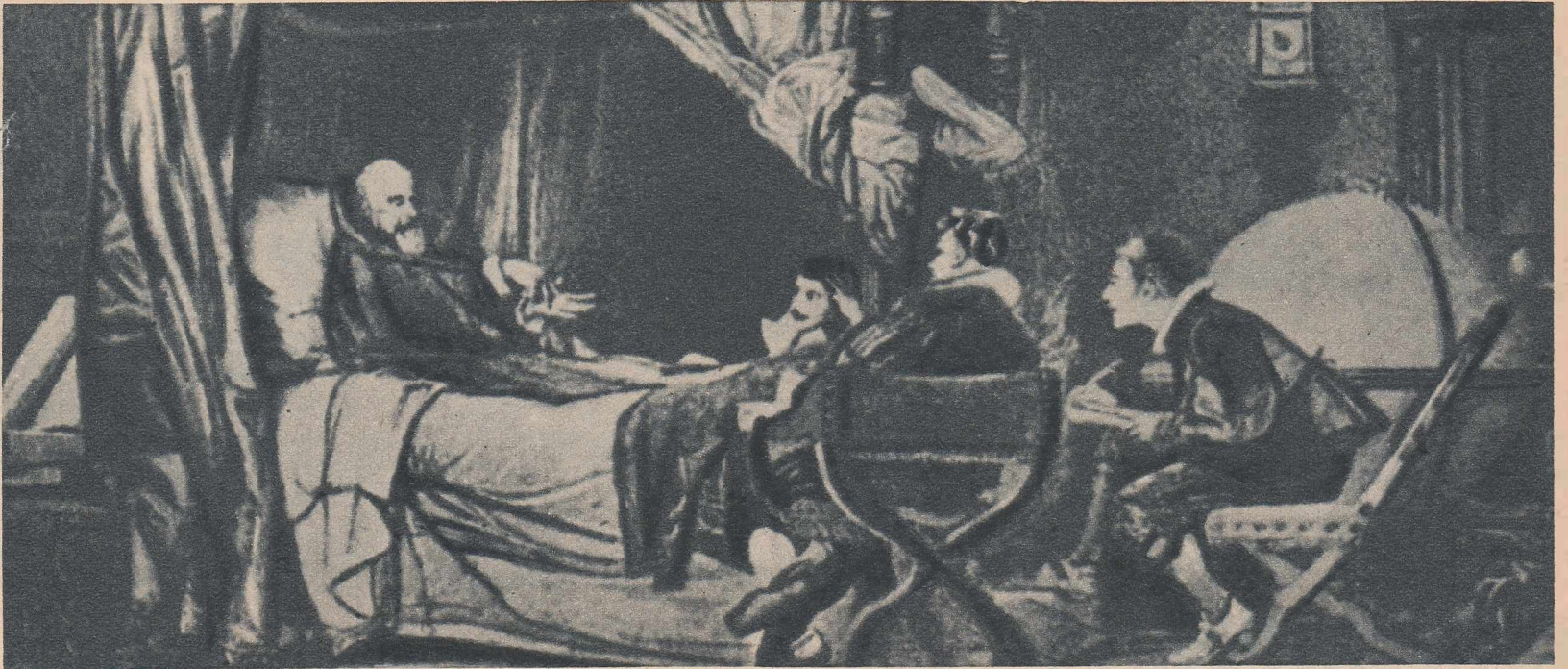
Asupritorii știau că adevărul e contagios și se temeau...

În ultimii ani ai vieții, savantul izbuțește să conceapă una din lucrările sale fundamentale, „Dialoguri asupra științelor

Casa din Pisa în care s-a născut Galilei.

Ultimele zile, la Acetri (tablou de N. Barabino).

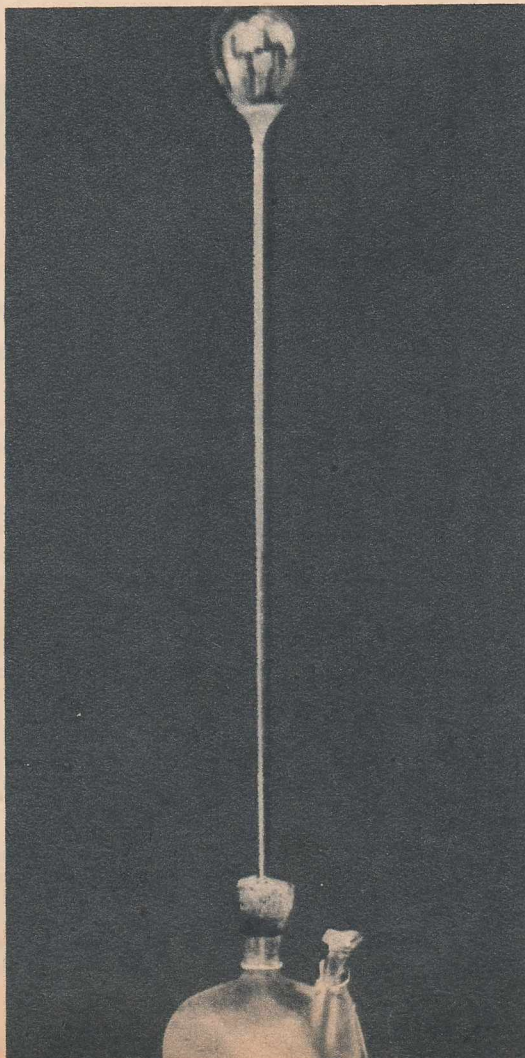
noi", în care problema mișcării și inerției sînt elaborate într-o formă superioară. Principiul relativității, enunțat aici de Galilei, a fost folosit și dezvoltat de Newton și apoi, secole mai târziu, de un alt geniu al fizicii: Einstein.

Despre „Dialoguri” marele matematician Lagrange avea să scrie: „Dinamica este știința forțelor acceleratoare sau întîrzi-toare și a mișcărilor variate pe care ele trebuie să le producă. Această știință se datorește modernilor și Galilei este acela care i-a pus primele fundamente... Descoperirea sateliților lui Jupiter, a fazelor lui Venus, a petelor solare etc. nu cer decît telescoape și perseverență; este însă necesar un geniu extraordinar ca să deslușească legile naturii în fenomene care au fost veșnic în fața ochilor, dar a căror explicație scăpase totdeauna cercetării filozofilor”.

Astăzi, descoperirile lui Galilei, încorporate și duse mai departe de știința modernă și contemporană, și-au arătat din plin roadele. Fizica, matematica și astronomia nouă îl celebrează pe Galilei ca pe unul din întemeietorii. Sărbătorind cei patru sute de ani scurși de la nașterea sa, oamenii din vremea energiei nucleare și a zborurilor cosmice îi contemplează opera ca pe unul dintre cele mai înalte piscuri pe care s-a ridicat cunoașterea umană. Și astăzi, peste secole, răsună cuvintele lui Kepler: „Ai biruit, Galilei!”

I. M. ȘTEFAN

Termometrul de azi a avut drept precursor termosculul, una din invențiile lui Galilei.

În faimosul „Dialog”, a cărei copertă o reproducem aci, trei interlocutori discută despre „cele două sisteme principale ale lumii, al lui Ptolemeu și al lui Copernic”. Urmărind argumentele lui Sagredo, unul din interlocutori, nu este greu de deslușit de partea cui se situează autorul. De aceasta și-a dat foarte bine seama și Inchiziția.

LA DRUM

ieri și azi pe Postăvarul

Acum mai bine de un secol — mai precis: în luna noiembrie 1857 — mai mulți tineri brașoveni au pornit într-o extraordinară aventură, urcând pe Postăvarul acoperit de o jumătate de metru de zăpadă. Înaintea lor nimeni nu îndrăznise să înfrunte, iarna, teribilul urcuș, socotit o performanță și în lunile frumoase de vară.

Dar acei tineri îndrăzneți erau hotărâți să ducă la bun sfârșit ascensiunea. Și au dus-o, cu prețul unor eforturi care au durat o zi întreagă și care le-au oferit prilejul unei emoționante povestiri.

Ascensiunea de iarnă a Postăvarului a rămas însă și după aceea o încercare dificilă și puțini au fost cei care au pornit să o înfrunte. În martie 1895 alți îndrăzneți, de data aceasta înarmați cu schiuri, au pornit la cucerirea pașnicului munte. Și pentru ei încercarea a fost deosebit de grea. Dar copilăria schiului se apropie de sfârșit și la noi, unde acest sport a apărut mai târziu; și drumurile Postăvarului au început să fie tot mai umblate.

Fără să mai constituie o performanță deosebită, ascensiunea Postăvarului a rămas însă, câteva decenii, doar la îndemâna unui mănunchi de prieteni ai iernii — schiorii — puțini la număr, fiindcă puțini erau altădată cei ce puteau să-și permită luxul practicării acestui sport.

În iarna 1950-1951 s-a întâmplat însă una din minunile care au devenit în anii noștri fapte obișnuite: în Poiana Brașovului s-a înălțat un mare hotel, iar pe pantele Postăvarului — „urcușurile teribile“ de mai înainte — s-au înșirat stâlpii metalici ai unui teleferic. Drumul spre vârful muntelui, drum al îndrăzneților, a fost deschis pentru toată lumea.

De atunci zeci de mii, sute de mii de tineri și vîrstnici au urcat acest munte, fără să cunoască teribilele eforturi ale pionierilor; sute de mii de oameni ai muncii au putut să admire desfășurarea unei priveliști alpine de neuitat și să facă astfel primii pași spre apropierea de acest bun ce li se pune cu dărnicie la dispoziție și care se nu-

mește cu un termen consacrat: turism.

Desigur că cei mai mulți din oaspeții Postăvarului l-au cunoscut vara, sub haina lui verde. Postăvarul este însă mai ales un munte al iernii, un munte al schiorilor. Sub haina albă, frumusețea lui sporește, peisajul capătă măreție. Solipirile zăpezii te transportă parcă în pădurile de argint din țara feerică a zînelor din poveștile copilăriei.

Și totuși, față de muntele alb, încă mulți din cei ce l-au îndrăgit vara, au rețineri. Li se pare mai neprimitor, mai dificil. Desigur că într-un fel au dreptate. Iarna, zilele însorite sînt ceva mai rare; gerul este uneori mușcător, iar vîntul aspru. Un echipament potrivit face însă ca aceste neajunsuri ale iernii să fie înlăturate și să rămîna doar plăcerea peisajului alb.

O dată trecut acest hop al începutului, mai rămîne un singur pas pînă la schi, sportul cel mai complet al iernii. Aveți îndoieli? Urcăți pe Postăvarul. Din bătrîna piață a Prundului brașovean, o mașină curioasă, cu multe roți, vă duce pînă

în Poiana Brașovului. De aici telefericul vă ajută să faceți, fără efort, un salt de la 1.000 la 1.800 de metri, unde vă așteaptă primitoarea cabană Cristianul Mare. Sînteți aproape de vârful muntelui, de care vă mai desparte doar o jumătate de oră de urcuș pe panta pe care schiorii își arată măiestria prin abile șerpuiți printre fanioanele slalomului.

Din vîrf, de la 1.802 metri altitudine, priveliștea se deschide cuprinzătoare în fața ochilor uimiți la descoperirea șirurilor de munți acoperiți de mantia strălucitoare a iernii. Revenind spre cabană veți invidia desigur pe schiorii care zboară pe tălpile lor, stîrnind norișori de zăpadă. Aveți de ce să-i invidiați — dar puteți să-i și imitați. Și în Postăvar (în poienile Ruia și Doamnei), și în Poiana Brașov sînt minunate locuri pentru primele lecții de schi. Vor fi ele însoțite de căzături, dar și acestea sînt plăcute în decorul feeric al iernii.

Gh. EPURAN
Fotografia autorului

În dorința de a sprijini activitatea cercurilor de fotoamatori de pe lângă casele de cultură și cluburile sindicale, „Flacăra” pune la dispoziția membrilor acestor cercuri spațiul necesar publicării unor fotografii interesante și bine executate.

În acest scop, fotoamatorii se pot adresa direct redacției trimițând fotografiile de calitate bună, cu o tematică din cele mai diverse domenii și de un format acceptabil (minimum 9x12). Fiecare fotografie trebuie să fie însoțită de câte o explicație care să-i indice exact conținutul, precum și adresa și profesia celui care a realizat-o.

THEODOR AMAN

„Vă rog să publicați câteva date în legătură cu viața și activitatea pictorului Theodor Aman”.

Andrei COSTINAȘ
Coranebaș

Răspunde acad. prof. G. OPRESCU.

Theodor Aman (1831-1891) nu este numai un valoros pictor și gravor, dar, inspirat de amintirea și exemplul măștrilor Renașterii, el practică și arhitectura (este autorul planului casei-muzeu Aman), și sculptura (a sculptat în lemn tot mobilierul casei sale). Și, dacă la toate acestea adăugăm inițiativa pe care le-a luat în ce privește organizarea învățămîntului artistic și prezentarea diverselor lucrări de artă prin expoziții, înțelegem de ce trebuie să-l considerăm ca un participant de seamă la făurirea culturii noastre din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. El mai are un merit: a participat activ la revoluția de la 1848, ceea ce dovedește că sentimentele și aspirațiile sale erau de partea democrației.

S-a născut la Craiova și, după studii în țară, pleacă la Paris. Aici, elev fiind, expune la Salonul anual un autopoartret care pînă astăzi a rămas o operă importantă din cariera sa artistică. Întors în țară, Aman are o activitate intensă și felurită. Pictează vaste compoziții istorice în care sînt tratate evenimente importante, unele contemporane cu el, cum ar fi cea în care redă entuziasmul provocat de actul Unirii în orașul Craiova, sau altele petrecute în decursul istoriei noastre în care celebrează fapte memorabile din vremea lui Vlad Tepeș, a lui Mihai Viteazul, a lui Ștefan cel Mare etc. Nu s-a mărginit însă numai la genul istoric, arit de prețuit în vremea lui. A pictat și tablouri de gen, peisaje, naturi moarte și mai ales portrete. Portretul este genul în care Aman ne-a lăsat poate cele mai bune lucrări ale sale. Cel al lui Iancu Văcărescu, al Zoiței Brîncoveanu, autopoartretele ca și portretele soției sale sînt demne de a sta alături de opere similare ale marilor săi contemporani din Apus. În momentul în care țara noastră avea nevoie de un spirit activ și perseverent pentru a răspîndi învățătura artelor și a da puțință marelui public de a judeca operele de artă, rolul lui Aman ca organizator este remarcabil. Aman este în fruntea celor care reușesc să înființeze o Școală de arte plastice în București. Învingînd multe dificultăți — și în primul rînd neînțelegerea oficialității — Theodor Aman, director al școlii, a adus mari servicii învățăturii artelor în țara noastră. Tot el este organizatorul primelor expoziții din București care și ele au contribuit la educarea gustului artistic.

Ca artist, deși academismul își pune pecetea asupra artei lui, Aman a știut totuși, printr-un desen viguros și veridic, printr-un colorit plăcut, prin compoziții armonioase, prin accente specifice personalității sale artistice, să treacă dincolo de ceea ce în mod obișnuit caracterizează pictura academică. Iată de ce arta sa se bucură și astăzi de admirație și prețuire.

FOTOGRAFIEREA STEREOSCOPICĂ

„Ce este fotografierea stereoscopică și cum se obțin imaginile stereoscopice?”

C. STEREA
str. Ellada Rădulescu nr. 16
Ploiești

Răspunde Eugen IAROVICI, fotoreporter.

Fotografierea stereoscopică are la bază principiul imitării în fotografiere a vederii binoculare. După cum omul vede cu doi ochi a căror distanță interoculară este, în medie, de 6,5 cm, percepiind imagini diferite din unghiuri diferite, tot astfel un aparat fotografic special, aparatul stereoscopic, echipat cu două obiective distanțate la 6,5 cm, obține două imagini diferite. Aceste imagini, vizionate apoi prin stereoscop — un dispozitiv care separă unghiurile de cuprindere a ochilor, astfel ca ochiul stîng să vadă numai imaginea din stînga și cel drept numai imaginea din dreapta — reeditează pe cale fotografică fenomenul vederii binoculare, ceea ce dă omului posibilitatea să vadă lucrurile în relief. Deci fotografierea stereoscopică are drept rezultat obținerea a două imagini care, vizionate prin stereoscop, redau relieful obiectelor și impresia de perspectivă, de adîncime, detașînd unul de celălalt planurile succesive. Pentru obiectele în mișcare trebuie neapărat utilizat un aparat fotografic stereoscopic special care, după cum am văzut, are două obiective identice, cu reglarea cuplată a diafragmei, a timpului de expunere și a distanței. Declanșarea se face simultan la ambele obiective. În ultima vreme au apărut dispozitive stereoscopice care se montează pe obiectivul aparatelor de fotografiat obișnuite, permițînd fotografierea stereoscopică a obiectelor în mișcare.

Pentru obiectele statice, peisaje, fotografii de arhitectură etc., fotografierea stereoscopică se poate face cu un singur aparat, realizîndu-se clișee succesive prin deplasarea laterală a aparatului cu 6,5 cm sau prin deplasarea sau rotirea obiectivului (dacă este vorba de obiecte mici). Există dispozitive simple care se montează pe trepied în acest scop.

Deoarece impresia de relief la distanța interoculară de 6,5 cm este prezentă numai pînă la depărtarea de 50-60 m, s-a experimentat și s-a reușit să se obțină imagini stereoscopice foarte pregnante printr-un ecartament mult mai mare între cele două poziții de fotografiere. Aci intrăm în domeniul foarte interesant al hiperstereoscopiciei. Peisaje de munți îndepărtați realizate la ecartamente de 100-150 m, fotografii realizate din avion la ecartamente de 1-2 km și fotografii astronomice realizate la distanțe de 2-3 zile au dat efecte de relief dintre cele mai surprinzătoare.

ÎN TOIUL IERNII: HRANĂ PENTRU VÎNAT

Datorită zăpezii și în special al gheții, toate speciile de vînat din jurul localității noastre (fondul de vînătoare 38) au rămas fără hrană. În urma acestei situații s-au luat măsuri pentru hrănirea vînatului. Timp de mai multe zile vînătorii, sprijiniți de elevi de la școlile din localitate hrănesc vînatul. Pînă în prezent pot-

nichiile și fazanii au primit peste 13.000 kg gozuri, iar iepurii și căprioarele 3.500 kg fin și luncernă.

În fotografie: o grupă de vînători ducînd hrană iepurilor și căprioarelor în locurile unde nu se poate merge cu sania.

Mircea PĂUN
Uivar, reg. Banat

ȘARJĂ JUBILIARĂ

Este vorba de-a o mie șarjă de lapte praf, produsul principal al fabricii „Rarăul” din Cîmpulung-Moldovenesc, obținută recent (în ianuarie) o dată cu împlinirea a trei ani de la darea în funcțiune a acestei moderne întreprinderi de in-

dustrializare a laptelui. În fotografie pe care v-o trimit, una din muncitorile fabricii prezintă produsele obținute din cea de-a o mie șarjă.

F. PLOPU
Cîmpulung-Moldovenesc

CARTOTECI ÎN LOC DE ALBUME

Doresc să aduc și eu o modestă contribuție la schimbul de experiență dintre colecționarii de cărți poștale ilustrate, organizați în rubrica „Dialog cu cititorii” din „Flacăra”.

Cele 2.000 de ilustrate ale colecției mele se află în plicuri, pe fiecare plic fiind scrise datele esențiale: țara și localitatea, atunci cînd ele reprezintă vederi din orașe sau peisaje, autorii, denumirile operelor respective, cînd e vorba de reproduceri de artă etc. Plicurile sînt așezate ca în cartoteci (poziție verticală), în cutii de carton, în ordine alfabetică, în compartimente pe țări sau regiuni, despărțite prin cartonașe puțin mai înalte decît plicurile. După părerea mea, cartotecile prezintă avantajul că pot fi mai ușor „răsfoite” decît albumele.

Colecția mea numără cîteva grupe tematice, ca de pildă:

teatrele de operă din Europa, casele memoriale din țara noastră, oameni celebri, stiluri arhitectonice, muzee celebre, reproduceri ale operelor de artă plastică etc. La acestea colecționarii pot adăuga teme interesante ca: aspecte de ieri și de azi din patria noastră, puse față în față, vechi edificii culturale ș.a.

În încheiere aș face o propunere: dar fiind marelui număr de colecționari de cărți poștale ilustrate, ar fi binevenită înființarea de cercuri de colecționari, așa cum sînt organizații și colecționarii de timbre filatelice. Poate că ele ar putea să ia ființă în cadrul casei de cultură, al cluburilor din întreprinderi, al căminelor culturale din comune.

Alfred REINER
str. Neculaș nr. 33, București

DESPRE „ARITMETICA DEZARMĂRII”

În „Flacăra” nr. 2/1964 am citit articolul intitulat „Din aritmetica dezarmării” pe care îl socotesc deosebit de interesant. Din conținutul materialului am aflat ce s-ar putea construi din fondurile cheltuite pentru înarmare. De aceea, socotesc că ar fi bine dacă ați publica și mai mult în revista dv. despre asemenea teme, prezentîndu-le cititorilor așa cum ați făcut recent în articolul mai sus-menționat.

Grigore DUMITRU
str. 13 Decembrie nr. 5
Ploiești

LA BACĂU, ÎN PIAȚA GĂRII

Recent au fost date în folosință noile blocuri din cartierul gării Bacău. În această parte a orașului se vor construi în continuare clădiri cuprinzînd cîteva sute de apartamente. Viitoarele blocuri avînd o linie arhitectonică modernă vor avea între patru și nouă etaje.

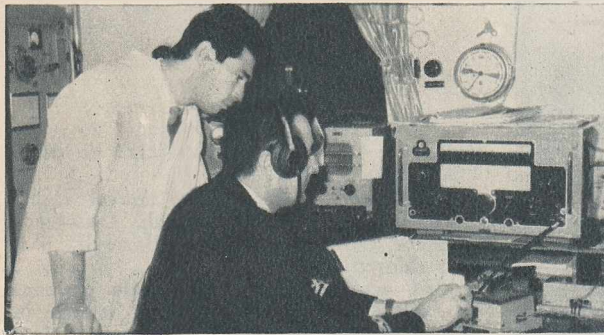
C. BURSUC
Bacău

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespundă: Alex. Robu și Elena Platon, elevi, Brad, Orașul nou, bloc 15, et. II, ap. 10, sc. 1, reg. Hunedoara: literatură, cinema, ilustrate; Dorina Copăceanu, studentă, Timișoara, str. Cluj, bloc 7, complexul studentesc: ilustrate; Maria Ardeleanu, elevă, com. Cernica, nr. 23 August — București: ilustrate; Ion Mihulin, funcționar, București, str. Diosig nr. 19, nr. 1 Mai: literatură, ilustrate; Doinica S. Vochiu (Aura), elevă, Găiești, str. Gh. Nicolescu nr. 8, reg. Argeș: ilustrate; Ștefan Voicu, electrician, Ion Grigore, zugrav, și Andrei Constantin, lăcătuș, Ploiești, str. Gh. Doja nr. 142: muzică, sport; Elena Roșu, elevă, Brăila, str. Colectori nr. 7: literatură, cinema, ilustrate; Rica Hagioglu, elevă, Galați, str. Vitroș Nicolae nr. 7: teme diverse, ilustrate; Zofia Wyszkowska, Czelada, ul. Tuwina 4/1, woj. Katowice (R. P. Polonia): teme diverse, ilustrate (în limba polonă și rusă); Raisa Andreevna Moraru, studentă, și Ana Alexeevna Kozacenko, Bălți, str. Leningradului 20, R.S.S. Moldovenească (U.R.S.S.): teme diverse, ilustrate (în rusă, română, franceză).

cu cititorii

CONSULTAȚIE MEDICALĂ PRIN RADIO

Ziarele au publicat recent știrea că un marinar de pe vaporul italian „Laura” — rănit într-un accident — a fost salvat datorită intervenției medicului Teodor Ursache de pe petrolierul românesc „Prahova”. Fotografia pe care v-o trimitem a fost făcută în timp ce medicul indica cu ajutorul radio-telegrafistului Mircea Geanoglu

măsurile ce trebuiau luate pentru salvarea marinarului. Această consultație prin radio a fost dată în timp ce ambele vase navigau în Marea Egee la o distanță de câteva sute de mile unul de altul.

A. CONSTANTINESCU
Constanța

PÎRTIA DE PE COZLA

Pîrtia deschisă pe muntele Cozla din apropierea orașului nostru atrage în momentul de față schiorii din întreaga regiune. În afara concursurilor

locale pe pîrtia respectivă se antrenează toată iarna elevii școlii sportive.

Emil BUCUREȘTEANU
Piatra Neamț

DE LA CORESPONDENȚI

Călătorul care vizitează Clujul este plăcut surprins de prefacerile petrecute în ultimul an în acest oraș. Cine ar recunoaște, de pildă, în această modernă și elegantă sală a ghișeelor, vechiul hol al Poștei centrale din Cluj? (Radu Horia. București)

Cîțiva elevi ai Școlii petrochimice din Bacău în drum spre pîrtia de schi. (B. Constantin)

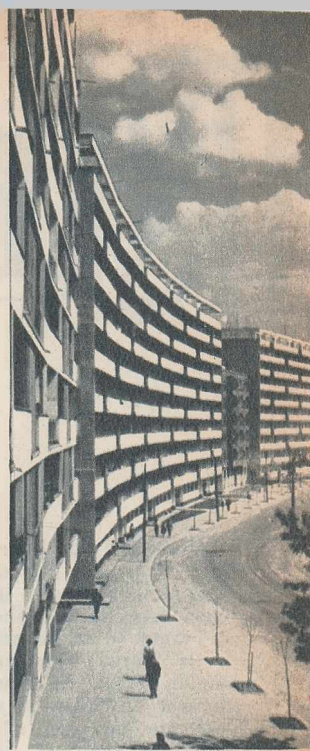

La ferma avicolă a G.A.S. „Progresul”-Dorohol. (D. Vintilă. Suceava)

Sandu MENDREA:

Reșița — Peisaj Industrial. (Premiul I)

Florentin OIȚĂ:
București — Șoseaua Ștefan cel Mare. (Premiul III)

Expoziția concursului „Cărți poștale ilustrate”

Pînă nu demult, aprecierea unei fotografii drept „carte poștală” nu era prea măgulitoare pentru cel care o realizase! Faptul în sine desigur că se datora însuși caracterului — mai mult „documentar” — al cărților poștale ce se editau altădată. Într-adevăr, pentru mai toate localitățile se reproduceau, în primul rînd, fotografiile diferitelor clădiri oficiale — primăria, gara, poșta etc. — fie că ofereau sau nu vreun aspect arhitectonic mai deosebit. Cît privește pitorescul diferitelor localități sau regiuni ale țării, fotografiile reproduse erau departe de a întruni calitățile artistice necesare unor asemenea lucrări.

Astăzi, cărțile poștale ilustrate se bucură la noi de o atenție cu totul deosebită, pentru editarea lor stimulîndu-se realizarea de fotografii cît mai bune, cu reale calități artistice.

În modul cel mai firesc, cărțile poștale trebuie să prezinte în imagini cele mai interesante și tipice locuri, cele mai frumoase și pitorești peisaje, dintr-un cît mai mare număr de regiuni și localități ale țării.

Încă din anul trecut, centrala editurilor — prin Editura Meridiane și în colaborare cu Asociația artiștilor fotografi din țara noastră — a organizat un concurs

de fotografii artistice pentru editarea unor cît mai bune și mai corespunzătoare cărți poștale ilustrate. Din cele peste 5.000 fotografii trimise au fost achiziționate peste 300 lucrări alb-negru și color, dintre care 112 au fost prezentate în cadrul Expoziției de la sediul A.A.F. (str. Brezoianu 23-25).

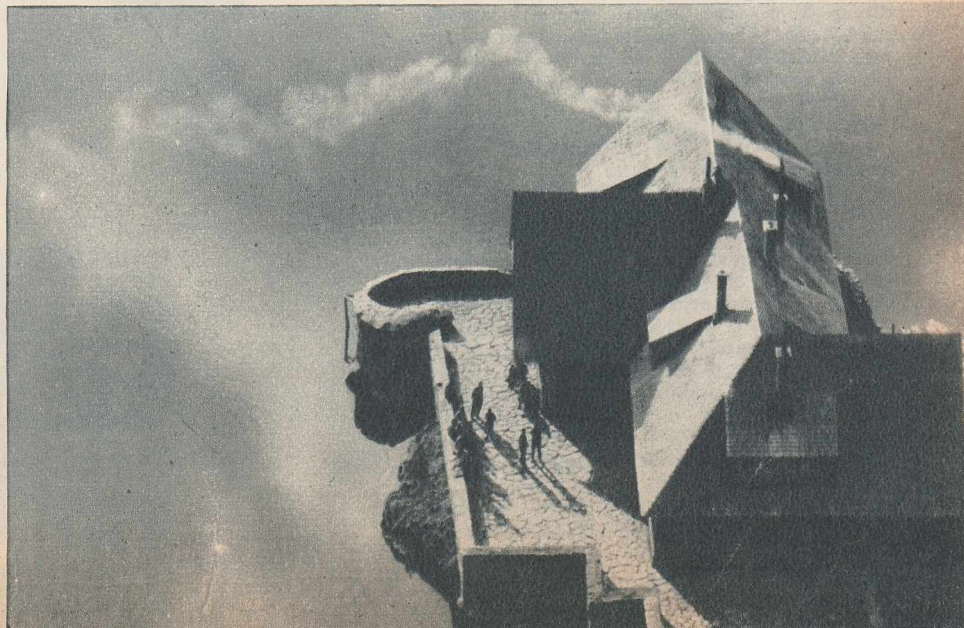
Au fost acordate cîte 3 premii I, premii II și premii III, respectiv cîte un premiu pentru fiecare dintre cele trei grupe tematice: aspecte urbanistice, industriale, arhitectonice; stațiuni balneoclimaterice și peisaje; monumente ale naturii. De asemenea s-au acordat și 13 mențiuni.

Realizarea unor fotografii pentru cărți poștale este departe de a fi atît de ușoară cum s-ar putea crede. Și aceasta, întrucît, în afară de cunoștințele tehnice și aparatura indispensabilă, intervin și o serie de alți factori deosebit de importanți ca: perfectă cunoaștere a locurilor și obiectivelor, dar mai ales dragostea pentru meleagurile patriei și simțul artistic al foto-reporterului care-l îndeamnă să aleagă cea mai bună iluminare, cei mai frumoși nori, cea mai potrivită ambianță. Căci nu orice fotografie, chiar foarte bună, poate servi drept carte poștală!

Dr. Splru CONSTANTINESCU

Dan CĂLINESCU:

Făgăraș — Cabana Bîlea-Iac. (Premiul II)

RINO

„Rinocerii” lui Eugen Ionescu au urcat pe scena Teatrului de comedie și, peste puține săptămâni, un nou spectacol — jucat în limba maternă a scriitorului stabilit din 1938 în Franța — se va adăuga versiunilor scenice de la Paris, Varșovia, Londra, Düsseldorf, Napoli, Praga. Se repetă intens: piesa e demontată în scene și momente, replicile sînt dezlegate una de alta, fiecare în parte e gîndită și analizată, fiecareia i se caută sensul, intenția și intonația înainte de a fi din nou legată de cea care o urmează.

— De fapt — ne spune regizorul spectacolului, Lucian Giurchescu — mie mi se pare că metafora piesei e foarte limpede și poate fi deslușită fără vreun efort de imaginație: transformarea în rinoceri a unor personaje, această rinocerizare surprinsă în piesă în diversele ei stadii, e ușor de identificat cu procesul de dezumanizare pe care l-a implicat — într-un moment istoric de tristă și nu prea îndepărtată amintire — fascismul. Insuși dramaturgul spunea că piesa lui ar putea fi asemuită cu o analiză medicală a etapelor prin care o boală socială devine epidemie.

— Da, intenția aceasta e clară în piesă. Există și un foarte evident sentiment de repulsie față de rinocerizare, exprimat și prin aceea că la contaminarea generală rezistă un personaj, rezistă pînă la capăt, cu orice preț. Deși s-ar putea spune că istoria depune ea însăși mărturie că omenirea a reacționat altfel — și nu doar prin reacții singulare — în fața fascismului.

— Vreau să subliniez totuși că Bérenger, personajul pe care autorul l-a mai plimbat prin câteva piese (printre care și „Ucișorii fără simbric”) fără a-i fi dat putința de acțiune, de a se împotrivi, de astă dată simte nevoia imperioasă de a lua atitudine.

— Dar Bérenger, acest mărunț funcționar, nu are inițial date care să-l facă mai bun, mai deosebit ca ceilalți.

— Tocmai aici mi se pare că se află o idee prețioasă a piesei: ca să te opui acestui dezgustător proces de rinocerizare nu e de loc nevoie să fii un erou, ci un om — un om în care să nu se fi stins licărul de umanitate.

— Dar celelalte personaje, toate celelalte personaje ale piesei, care acceptă, unele cu plăcere chiar, să se transforme în rinoceri?

— E o lume foarte precis identificată social, o lume filistină, ascunzînd sub un joc al aparențelor, sub „onorabilitate”, sub „principii”, toată goliciunea ei morală, toată predispoziția ei spre această cumplită maladie socială. Din această contradicție între ce sînt personajele în realitate și ce vor să pară va rezulta umorul. Un umor cu atît mai frapant cu cît actorii vor juca tot timpul foarte firesc, fără a face apel la mijloacele comicului mecanic sau buf, fără a transforma această comedie tragică într-o farsă.

— Și comedia, totuși? Ne aflăm pe scena unui teatru al cărui nume îl obligă...

— Spectacolul cu „Rinocerii” nu se cere făcut pe „gaguri” (deși există câteva binevenite scene de umor grotesc), ci — în ceea ce privește personajele care se rinocerizează — cu o morgă care trebuie dezumflată pe parcurs. Vorbeam mai înainte, nu întîmplător, de o comedie tragică și aceasta tocmai pentru a sublinia faptul că piesa lui Ionescu, dezbătînd o problemă gravă folosește în egală măsură — în descrierea caracterelor sau a situațiilor — modalitatea comică și cea dramatică.

— După cîte se știe pînă acum, pe Bérenger îl va interpreta Radu Beligan. Vă dați

LA TEATRUL DE COMEDIE

Bérengerii

seama cu cît interes este așteptată de public creația sa...

— Bérenger e, într-adevăr, un rol care a tentat pe mari actori ai lumii. L-au jucat Laurence Olivier, Jean-Louis Barrault, Marcello Moretti, Bernhard Wicki... Beligan îl rezolvă acum cu modalitățile sale personale de expresie artistică, în care se îmbină inteligent umorul de bună calitate cu o înțelegere a sensului dramatic, totul redat printr-un joc simplu, modern.

— Montarea piesei ridică probleme scenografice și tehnice foarte dificile. După cîte sîntem informați, colaboratorul dv. în aceste probleme e pictorul Dan Nemțeanu. Cum veți rezolva metamorfoza oamenilor în rinoceri, cum veți plimba pe scenă turmele de rinoceri turbați?

— Nu va apare nici un cap de rinocer: ne-am gîndit, împreună cu Nemțeanu, să excludem cu totul butaforia din spectacol. Trecherile prin scenă ale pahidermelor vor fi sugerate prin proiecții cinematografice ale unor forme imprecise, pete verzui, murdare, a căror succesiune să evoce un cataclism. Decorul are două componente complet distincte: locul în care se joacă, aflat în mijlocul scenei și dotat cu elemente de recuzită absolut funcționale — pat, birouri, scaune, scară — și câteva panouri laterale care reprezintă perspectiva orașului. Aceste panouri, luminoase, netede, albe la început, se înmulțesc din ce în ce mai mult (de la trei ajung la șapte) și fiecare trecere a rinocerilor le murdărește, le înverzește, le dă o formă și un contur neplăcut. Prin ele se creează din ce în ce mai mult senzația de apăsare, de sufocare, și ideea că rinocerii distrug tot ce e frumos.

— Și rinocerizarea? Cum va fi ea redată prin jocul actoricesc? Jean suportă transformarea chiar pe scenă, sub ochii spectatorilor se înverzește tot mai tare și cornul îi crește din ce în ce mai agresiv.

— Aceasta nu e o problemă. Pur și simplu Lucian — interpretul lui Jean — se va pudra cu un praf din ce în ce mai verde... Dar de fapt, acestui artificiu nu i se dă o importanță deosebită. Procesul rinocerizării îl vom sugera mai ales prin dezumanizarea personajelor: ele vor căpăta mersul neliniștit al unor fiare în cușcă, se vor freca de toate lucrurile, își vor pierde îndemînarea — trăsătură firească doar oamenilor — vor scăpa toate din mîină, vor sparge totul. Și toate acestea într-un ritm mereu mai accelerat, pe măsură ce însăși acțiunea se precipită și tensiunea ei crește. Cred că mijloacele artificiale, aplicurile de corn sau capetele de rinoceri din carton presat ar fi minimalizat importanța ideii pe care o dezbate piesa; și cred de asemenea că expresivitatea dovedită în atîtea rînduri de Ion Lucian va permite sugerarea rinocerizării numai prin jocul său nuanțat.

— Efectul nu va fi mai curînd dramatic decît comic?

— Ne aflăm în imperiul comediei dramatice, zîmbetul va fi sarcastic și chiar amar — nu putem cere piesei să solicite hohotul unei senine bune dispoziții. Dar replica e suplă, spirituală, captivantă și sperăm că spectacolul nostru să dea din plin piesei ce e al piesei.

În fotografie: artistul poporului Radu Beligan, la una din repetițiile pregătitoare ale rolului Bérenger.

Sanda FAUR

FOTOGRONICA

FLACĂRII

În timp ce la O.N.U. și în diferite capitale occidentale se desfășoară o intensă activitate diplomatică în legătură cu situația din Cipru, la Nicosia au loc numeroase manifestații în cursul cărora ciprioții își manifestă opoziția față de planul de a se trimite în această țară forțe de poliție N.A.T.O.

Autoritățile sud-africane au refuzat să primească grupul de experți ai O.N.U. care urmau să la cunoaștință de situația creată în R.S.A. prin aplicarea politicii de apartheid de către regimul guvernului Verwoerd. În fotografie: U Thant împreună cu grupul de experți.

La Nisa, în ciuda soarelui care n-a vrut să-și facă apariția, s-a desfășurat tradiționalul carnaval, cu originale care alegorice.

Peste 350.000 cărți pornografice, dintre care o parte tipărite la New York, au fost confiscate de vameșii londonezi (în fotografie).

Cu prilejul recentei sale vizite la Londra, Valentina Nikolaeva Tereshkova a primit Medalia de aur a Societății britanice pentru comunicații interplanetare. Fotografia o înfățișează pe cosmonauta sovietică și pe prof. Bernard Lovell (stînga), directorul observatorului de la Jodrell Bank.

Aviatoarea franceză Brissa Pellissier a reușit să traverseze Atlanticul la bordul unui avion cu un singur motor, zburind 2.807 km fără esalonă, de la Dakar (Senegal) la Natal (Brazilia). Iată-o în fotografie, lângă avionul cu care a zburat.

FLACARA. Redacția: București, Piața Scintei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 3507, Of. 33. Telefon 17.60.10 — înt. 1744.
ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei.
PREȚUL REVISTEI: 2 LEI.
TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”.
MACHETA: Dan Birlădeanu.

noi

doi,

Barbatii

O PRODUCTIE
A STUDIULUI
„A. DOVJENKO”
DIN KIEV.

SCENARIUL:
Anatoli Kuznețov

REGIA:
Iuri Lișenko

IMAGINEA:
Serghei Lișetki

MUZICA:
Evgheni Zubkov

ÎN ROLURILE
PRINCIPALE:
Vasili Sukșin,
Valerik Korol

